Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 709.
Матэр'ялы прымаюцца ад 9-й да 3½ гадз.
Незакрыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 83 (2271) Субота, 7-га красавіка 1928 г.

ПЛЯНАВАЯ РАБОТА.

Дыктатура пралетарыяту зусім не ў тым толькі, каб звергнуць буржуазію, зьвергнуць абшарнікаў... [illegible] (Ленін. т. XV, ст. 239-40).

[illegible]

...маючыяся ўжо ў наяўнасьці, паўней сацыялістычнага будаўніцтва.

...уцягнуць як навуковыя арганізацыі, так [illegible]

М. КАРКЛІН.

Задачы вайсковага будаўніцтва СССР.

З дакладу т. Варашылава на усеармейскай партнарадзе.

Стаўка буржуазіі на эканамічную блякаду СССР.

МАСКВА, 5-IV. 27-га сакавіка Варашылаў выступіў на усеармейскай партнарадзе... [illegible]

Непасрэднае пагрозы нападу няма.

[illegible]

Павысіць якасьць нашае арміі.

[illegible] ...вых сіл не прадугледжвацца ніякае сур'ёзнае ломкі. Мы даўно парашылі—сказаў Варашылаў—і ня раз пераконваліся ў правільнасьці гэтае думкі, што мы ня можам ісьці і ня пойдзем па шляху павялічаньня колькасьці арміі галоўным чынам таму, што гэта патрабуе значных матар'яльных сродкаў. Мы ў гэтым годзе выдаём па ўтрыманьне ўзброеных сіл менш трох чвэртак міліярду руб., а, водлуг пяцігадовага пляну, нашыя выдаткі ў бліжэйшыя гады дасягнуць арыен- [illegible] ...тую-ж колькасьць, мы павінны ўсякае павялічэньне сродкаў асыгноўваць на палепшаньне матар'яльна-бытавых умоў часьцей, на ўзмацненьне запасу і, галоўным чынам, на павышэньне тэхнічнае магутнасьці ўзброеных сіл. Такім чынам, у надыходзячыя 5 гадоў Чырвоная армія будзе разьвівацца ў межах таго колькаснага складу, які яна мае ў сучасны момант. Затое мы павінны павысіць якасьць вучобы і выхаваньня.

Савецка-нямецкія адносіны і шахцінская змова.

[illegible] ...ня ўсе, а, здаецца, толькі два ці тры чалавекі. Яны вызвалены таму, што тыя падазрэньні і тыя даныя, якія паслужылі прычынаю для арышту, не пацьвердзіліся цалкам, ці зусім не пацьвердзіліся. У адносінах-жа да іншых нашыя судовыя і палітычныя ўстановы маюць вельмі сур'ёзныя даныя, так што яны застаўлены пад арыштам. Сьледзтва і суд вырашаць іх лёс.

ПОЛЬСКІЯ ПЛЯНЫ ЗАХОПУ ЛІТВЫ.

Паведамленьне „Бэрлінэр Тагеблят“.

БЭРЛІН, 5-4. Варшаўскі карэспандэнт «Бэрлінэр Тагеблят» перадае чуткі аб падрыхтоўцы Польшчаю нападу на Літву ў працягу гэтага лета. Водлуг слоў карэспандэнта, да гэтых чутак у варшаўскіх гаспадарчых колах адносяцца вельмі сур'ёзна, аб чым можна меркаваць па нэрвовым настроі, які наглядаецца ў апошні час на варшаўскай біржы.

У афіцыйных колах гэтыя чуткі катэгарычна адхіляюцца. Тым ня менш, водлуг слоў карэспандэнта, яны грунтуюцца на аўтарытэтных вестках, якія былі паведамлены папулярнаю ў галіне замежнае палітыкі асобаю інтымнаму колу гасьцей за кубкам гарбаты. Як на трывожную адзнаку, у Варшаве зазначаюць таксама на тое, што Польшча закупляе хлеб заграніцаю і што на польскім фінансавым рынку шпарка зьнікае чужаземная валюта, якую скупляе дзяржаўны банк.

ПІЛСУДЧЫКІ АПРАЎДВАЮЦЦА.—ВЯЛІКАЕ ЎРАЖАНЬНЕ Ў ПАЛІТЫЧНЫХ КОЛАХ.

ВАРШАВА, 5-IV. Афіцыёзная „Эпока“ і „Кур'ер Поранны“ выступілі сёньня з катэгарычным адхіленьнем гэтых чутак, называючы іх плёткамі.

Неабходна памятаць—піша «Эпока»,—што старшыні 3-х польска-літоўскіх камісій, засначаных у Кёнізбэрзе, павінны 20-га красавіка сабрацца ў Бэрліне, дзе распаўсюджваюцца падобнага роду чуткі. Як відаць, у Бэрліне будуць імкнуцца перашкодзіць згодзе між старшынямі камісій. У паліт. колах завяраюць, што інфармацыя карэспандэнта «Бэрлінэр Тагеблят» ня зусім пазбаўлена падстаў. Гутарка за кубкам гарбаты, за якім гаварылася аб магчымых мерапрыёмствах проці Літвы ў выпадку, калі перамовы будуць сарваны, як відаць сапраўды мела месца. Выкрываньне карэспандэнта «Бэрлінэр Тагеблят» у кожным выпадку зрабіла вялікае ўражаньне ў палітычных колах.

Закон проці камуністаў у Грэцыі.

ВЕНА, 5-IV. Гэтымі днямі ўрад падасьць у грэцкі парлямант праэкт закону проці камуністаў. Урадавы праэкт прадугледжвае ў якасьці меры пакараньня за злачынствы проці існуючага дзяржаўнага, сацыяльнага і рэлігійнага ладу зьняволеньне ў крэпасьці ад 6-ці месяцаў да 5-ці гадоў, а звыш таго аддачу пад нагляд паліцыі і высылку. Прадугледжваюцца таксама суровыя меры пакараньня для ўдзельнікаў забароненых сходаў. Афіцэры, салдаты, жандары і чыны флёту, якія будуць замешаны ў вышэйпамянёных злачынствах, будуць падлягаць вайсковаму суду.

Для таго, каб стварыць патрэбную атмасфэру для ўхвалы закону, грэцкая паліцыя ня спыняе цкаваць камуністаў. Паліцыя інсьпіруе газэтныя паведамленьні наконт прыезду ў Салонікі нейкіх патаемных «агентаў» Масквы, маючых «шырокія паўнамоцтвы» і вялізныя грашовыя сродкі нібы для падрыхтоўкі „адкрытага паўстаньня на ўсёй балканскай паўвысьпе“ на 1-га мая з мэтаю дамагчыся „аўтаноміі для Македоніі“.

НЯБЫВАЛЫ ПОСЬПЕХ НАФТАЭКСПОРТУ З СССР.

МАСКВА, 5-IV. За пяць месяцаў апэрацыйнага году з СССР вывезена 885 тысяч тон нафтапрадуктаў проці 716 тысяч тон за леташні пэрыяд. Для зімы такі рост вывазу больш, чымся пасьпяхоўны. Нафтаэкспорт павялічыўся амаль ва ўсе краі, прычым асабліва значна ў Гішпанію.

ПОСЬПЕШНАЯ КАНКУРЭНЦЫЯ САВЕЦКАЕ НАФТЫ Ў АНГЛІІ.

ЛЁНДАН, 5-IV. На сходзе акцыянэраў англа-пэрсідзкае нафтавае кампаніі абвешчана, што выплата дэвідэнду за мінулы год немагчыма.

Часткаю гэта тлумачаць канкурэнцыяй таварыства па продажу савецкае нафты (РОП), грунтуючыся на тым, што РОП прадае нафту па самых нізкіх на ангельскім рынку цэнах. З тае прычыны, што значная частка акцый англа-пэрсідзкае кампаніі належыць ангельскаму ўраду, мяркуюць, што канкурэнцыя РОП'у з англа-пэрсідзкай нафтавай кампаніяй можа мець палітычныя вынікі.

ЦЯЖКАЕ СТАНОВІШЧА ПОЛЬСКАЕ ВУГЛЯПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

ВАРШАВА, 5-IV. Міністэрства прамысловасьці і гандлю згадзілася павялічыць цэны на вугаль унутры краю на 10 проц. Гэтае павялічэньне мае на мэце даць экспарцёрам магчымасьць захаваць экспорт вугалю на сучасным узроўні. Прамыслоўцы матывавалі сваё патрабаваньне павысіць цэны зазначэньнем на канкурэнцыю ангельскага вугалю, непасільную для польскіх экспарцёраў.

Наступ камуністычных войск у Гуандуні.

НОВЫЯ ГАРАДЫ ПАД УЛАДАЮ КАМУНІСТАЎ.

ШАНХАЙ, 5-4. Рэвалюцыйнае войска, кіруемае камуністамі, заняло павятовы горад Чжаоян у 20 клм. на поўдзень ад порту Сватоу. У раёне Чжыньена і Люнцьзяна (у 50 клм. ад Кантону) згуртаваны паўстанцкія атрады, кіруемыя камуністамі. Паўстанцы занялі станцыю Бацьзіян, у 70 клм. ад Кантону па Кантон-Ханькоўскай чыгунцы. Рух па кантон-ханькоўскай чыгунцы (яшчэ ня скончанай пабудовай да Ханькоу) спынен.

„Крытычнае становішча“ ў гуандуньскай правінцыі.

ШАНХАЙ, 5-4. Перадаюць, што гуандуньскі правінцыяльны ўрад паведаміў кантонскага дыктатара Лі-Ці-Сіна, які знаходзіцца ў Нанкіне, што ён павінен вярнуцца ў Кантон бліжэйшымі днямі, бо становішча ў Гуандуньскай правінцыі—«крытычнае».

ВЫДАЧА КАМУНІСТАЎ З ФРАНЦУСКАЕ КАНЦЭСІІ.

ШАНХАЙ, 5-4. Нованазначаны французскі консул у Ханькоу выказаў згоду распачаць перамовы з начальнікам ханькоўскага гарнізону генэралам Ху-Цзун-До аб выдачы кітайскай уладзе камуністаў, якія жывуць на ханькоўскай французскай канцэсіі.

Французскі дэсант, высаджаны гэтымі днямі на тэрыторыі ханькоўскае французскае канцэсіі, вярнуўся на французскі вайсковы карабель.

ЯШЧЭ 303 АХВЯРЫ БУРЖУАЗНАГА ТЭРОРУ.

НЬЮ-ЁРК, 5-4. «АСАШЫЭЙТЭД ПРЭС» ПАВЕДАМЛЯЕ З КАНТОНУ, ШТО КАНТОНСКАЯ ЎЛАДА ПАКАРАЛА СЬМЕРЦЮ 303 КАМУНІСТЫ.

Апэрацыі на нанкін-мукдэнскім фронце.

ШАНХАЙ, 5-5. Паўночна-заходняя армія нанкінскага ўраду і войска Фынь-Юй-сяна і Ен-Сі-Шана аднача сна распачалі наступ проці войск Чжан-Цзо-Ліна. Па ўсім фронце адбываюцца суровыя бойкі.

ПЕРАМОГІ ФЫНЯ.

ПЕКІН, 5-4. Водлуг паведамленьняў нанкінскага агенцтва, войска Фынь-Юй-Сяна разьбіла ў раёне Ізэчжоу (у паўднёвай частцы Чжылі) войска мукдэнцаў і захапіла шмат зброі і палонных.

ПРАРЫЎ НА „ФРОНЦЕ САЛІДАРНАСЬЦІ ДЗЯРЖАЎ“ У КІТАІ.

СЬЛЕДАМ ЗА АМЭРЫКАЮ.

ТОКІЁ, 5-4. Водлуг паведамленьняў з Шанхаю, з прычыны падпісаньня згоды між Нанкінскім урадам і Злучанымі Штатамі ўсе іншыя дзяржавы імкнуцца да таго-ж. Японскі генэральны консул у Шанхаі ўжо распачаў перамовы з нанкінскім урадам.

АНГЛІЯ ЗАСТАЛАСЯ ІЗАЛЯВАНАЮ.

ПЕКІН. «Пекін Цьзінь-Таймс» (рэакцыйны ангельскі орган) зьмяшчае перадавы, прысьвечаны згодзе між Злучанымі Штатамі і нанкінскім урадам аб ліквідацыі нанкінскага інцыдэнту. Газэта заяўляе, што яна ня можа лічыць гэтую згоду здавальняючаю, хоць яна і зьяўляецца такою зьвяважлівао для Амэрыкі, як гэта відаць з першых паведамленьняў шанхайскае прэсы. Газэта лічыць, што тлумачэньні, дадзеныя амэрыканскім урадам наконт бамбандыроўкі Нанкіну, „надзвычайна небясьпечны і блізка напамінаюць прабачэньні“. Водлуг слоў газэты кітайцы могуць сабе гэта ўявіць, як палавінную просьбу прабачэньня.

Газэта асабліва выказвае жаль, што згода між Амэрыкаю і Нанкінам выкрыла адсутнасьць адзінства і супрацоўніцтва між Амэрыкаю і Англіяй. Газэта з вялікім жалем зазначае на тое, што Амэрыка знайшла магчымым задаволіць самалюбства нацыяналістаў у выразах, якія Англія палічыла немагчымымі.

Спатканьне Літвінава з Штрэзэманам.

БЭРЛІН, 5-4. Агенцтва Вольфа паведамляе: „5-га красавіка міністр замежных спраў Штрэзэман меў спатканьне з намесьнікам народнага камісара па замежных справах Савецкага Саюзу Літвінавым, разам з паўнамоцным прадстаўніком СССР у Бэрліне Крэсьцінскім. Між Штрэзэманам і Літвінавым адбылася доўгая гутарка.

Водлуг выразных вестак з палітычных колаў, сёньняшняя гутарка Штрэзэмана і Літвінава закранула актуальныя пытаньні расейска-нямецкае палітыкі і ўсходняе палітыкі наогул. Пытаньне аб арышце нямецкіх інжэнэраў было таксама закранута ў гутарцы, але не прасунута наперад, бо Літвінаў, які знаходзіцца ў Бэрліне праездам з Жэневы ў Маскву, ня добра аб гэтым інфармаваны.

ЭКАНАМІЧНАЯ ДЫВЭРСІЯ ІТАЛІІ НА УСХОД.

ВЫНІКІ СПАТКАНЬНЯ МУСАЛІНІ З РУДШЫ-БЕЕМ.

ПАРЫЖ, 5-4. Міланскі карэспандэнт «Тан» так асьвятляе спатканьне Мусаліні з турэцкім міністрам замежных спраў Рудшы-беем, якое адбылося ў час ад'езду апошняга з Жэневы ў Турцыю.

Водлуг вестак карэспандэнта, перамовы між Мусаліні і Рудшы-беем павінны былі закрануць: 1) выпрацоўку італа-турэцкага гандлёвага ўгавору; 2) удзел італьянскіх капіталаў у фінансаваньні грамадзкае працы ў Турцыі; 3) выкарыстоўваньне італьянскіх тэхнікаў у Турцыі і 4) заказы італьянскай прамысловасьці з боку Турцыі. «Зьяўляецца бязумоўным,—заяўляе далей карэспандэнт,—што Мусаліні меў на ўвазе мэты чыста эканамічнага пранікненьня Італіі ва ўсходнім басэйне Міжземнага мора, для чаго добрыя адносіны з Турцыяй зьяўляюцца асабліва неабходнымі“.

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1-ай г. ночы).

Адозва кангрэсу Прафінтэрну.

МАСКВА, 6-4. Кангрэс Прафінтэрну зьвярнуўся да рабочых усіх краёў з адозваю, у якой, між іншым, зазначана: «Ніводная з буржуазных дзяржаў ніколі і ня думала разбройвацца. Вось часу прапанова савецкай дэлегацыі ў Жэневе была так варожа спаткана камісіяй па разброеньні. Імпэрыялісты рыхтуюцца да новых войн, каб разграміць першую пралетарскую дзяржаву.

II і Амстэрдамскі Інтэрнацыяналы салідарызуюцца з імпэрыялізмам. Рабочыя ўсіх краёў павінны зразумець, што барацьба проці вайны зьяўляецца перш-на-перш барацьбою проці імпэрыялістычнае эксплёатацыі, проці буржуазіі свайго ўласнага краю. Трэба дамагчыся разброеньня свайго клясавага ворага».

НЯ ПУШЧАЮЦЬ САВЕЦКІХ ФУТБАЛІСТАЎ.

ПАРЫЖ, 6-IV. Міністэрства замежных спраў адмовіла даць візы ўдзельнікам савецкай футбольнай каманды, якая павінна была браць удзел у спаборніцтвах рабочых спартыўных арганізацый у Парыжы.

Лёкаут 200.000 мэталёўцаў Саксоніі.

БЭРЛІН, 5-IV. Агенцтва Вольфа паведамляе з Хемніцу: „Аб'яднаньне саюзаў прадпрыёмцаў мэталёвае прамысловасьці Саксоніі абвяшчае 12-га красавіка лёкаут усіх рабочых, занятых на прадпрыёмствах, якія належаць сябрам аб'яднаньня. Лёкаут ахопіць 200 тысяч мэталёўцаў.

Крок да сапраўднага адзінства рэвалюцыйнага прафруху.

Супрацоўніцтва прафсаюзаў СССР, Нарвэгіі і Фінляндыі.

На капэнгагенскай канфэрэнцыі гэтых прафсаюзаў ухвалена ўзяць ініцыятыву па скліку міжнароднае нарады для заснаваньня адзінага рэвалюцыйнага інтэрнацыяналу прафсаюзаў.

МАСКВА, 5-4. На канфэрэнцыі прафсаюзаў СССР, Фінляндыі і Нарвэгіі, якая ў лютым адбылася ў Капэнгагене, ухвалена шмат пастаноў аб супольным супрацоўніцтве. Натхнёныя агульнаю воляю да барацьбы за інтарэсы рабочае клясы проці буржуазіі, прафсаюзы—удзельнікі канфэрэнцыі падпісалі спэцыяльны **ЎГАВОР АБ СУПРАЦОЎНІЦТВЕ І ПРЫЯЗЬНІ.** Угавор прадугледжвае падачу ўсямернага матар'яльнага і маральнага падтрыманьня ва ўсіх выпадках патрэб рабочае клясы, аб'яднанае ў прафсаюзах СССР, Фінляндыі і Нарвэгіі. У выпадках сацыяльных канфліктаў павінна быць склікана, водлуг патрабаваньня аднае з гэтых арганізацый, канфэрэнцыя прадстаўнікоў прафсаюзных аб'яднаньняў, падпісаўшых угавор, каб абмеркаваць становішча і арганізаваць дапамогу. Для збліжэньня і ўзаемнага разуменьня могуць быць арганізаваны дэлегацыі і экскурсіі рабочых, наладжан абмен дасягненьнямі ў галіне пралетарскае літаратуры і г. д. між угаворнымі бакамі.

Угавор прадугледжвае таксама актыўную дапамогу посьпеху барацьбы рабочых іншых краёў ў часе лёкауту і канфліктаў, барацьбу за стварэньне адзінага Інтэрнацыяналу прафруху, праз папярэдні склік сусьветнага кангрэсу ўсіх прафарганізацый, якія ўваходзяць як у Амстэрдамскі Інтэрнацыянал і Прафінтэрн, так і тых, якія знаходзяцца па-за гэтымі аб'яднаньнямі.

Нарвэскае і фінскае аб'яднаньні прафсаюзаў бяруць на сябе ініцыятыву зьвярнуцца да міжнароднае фэдэрацыі прафсаюзаў і Прафінтэрну з прапановаю ўзяць удзел у намечанай да скліку на вольных таварыскіх пачатках канфэрэнцыі супольна з фінскімі і нарвэскімі прафсаюзамі, для абмеркаваньня пытаньняў аб адзіным усеахапляючым Інтэрнацыянале прафсаюзаў, які стаіцьме на базе рэвалюцыйнае клясавае барацьбы.

На канфэрэнцыі прадстаўнікамі УЦСПС была агалошана дэклярацыя, у якой зазначаецца, што ўся гісторыя ўзаемадачыненьняў УЦСПС з Амстэрдамскім Інтэрнацыяналам за апошнія гады выкрыла ўвесь антырабочы і антырэвалюцыйны характар гэтага Інтэрнацыяналу. Мы дасканала ведаем,—гаворыцца ў дэклярацыі УЦСПС,—што лідэры Амстэрдаму адмовяцца весьці якія-небудзь перамовы аб аднаўленьні міжнароднага адзінства прафруху. Аднак, бяручы пад увагу, што ў нарвэскіх таварышоў яшчэ ня зьнішчаны некаторыя ілюзіі, мы згодны на зварот ад імя канфэрэнцыі да Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу прафсаюзаў з тым, аднак, каб такі-ж зварот быў пасланы і Прафінтэрну. У гэтым звароце павінна быць прапанавана Амстэрдамскаму Інтэрнацыяналу ўдзельнічаць у папярэдняй супольнай канфэрэнцыі прафсаюзаў СССР, Фінляндыі і Нарвэгіі для абмеркаваньня пытаньня аб скліку сусьветнага кангрэсу прафсаюзаў і стварэньня адзінага Інтэрнацыяналу, які стаіцьме на пляцформе клясавае барацьбы працы проці капіталу.

Трывожнае становішча на Балканах.

АЛБАНА-ЮГАСЛАЎСКАЯ ГРАНІЦА ЗАЧЫНЕНА.—УРАД ЮГАСЛАВІІ ЎСКЛАДАЕ ЎСЮ АДКАЗНАСЬЦЬ ЗА ВЫНІКІ КАНФЛІКТУ НА АЛБАНІЮ.

ВЕНА, 5-IV. Як паведамляе югаслаўскі друк, албанская граніца ў сучасны момант зачынена ня толькі на прыгранічным пункце Ахрыда (у паўднёвай Сэрбіі), але і на ўсім працягу албанска югаслаўскае мяжы. У зьвязку з гэтым югаслаўская ўлада спыніла рэгістраваць албанскія пашпарты.

Югаслаўскае міністэрства замежных спраў агаласіла паведамленьне, у якім зазначае, што зачыненьне граніц праводзіцца з боку албанскае ўлады ў вельмі прыдзірчывай форме, але ўсё-ж такі югаслаўская ўлада ўжыла належныя захады, каб папярэдзіць нежаданыя непаразуменьні ў прыгранічнай паласе.

Югаслаўскі ўрад паведаміў прадстаўнікоў друку, што ён імкнецца ліквідаваць становішча, якое ўтварылася пасьля зачыненьня граніц, спакойна і бяз сьпешкі; урад Югаславіі зазначае аднак, што адказнасьць за ўсе канфлікты, якія могуць здарыцца, ускладаецца на албанскі ўрад.

У Белград прыехаў пасланьнік Югаславіі ў Сафіі Нешыч. Водлуг думкі белградзкіх дыплёматычных колаў, прыезд Нешыча мае сувяз з зачыненьнем албанска-югаслаўскае граніцы.

ЮГАСЛАЎСКІ ДРУК АЦЭНЬВАЕ АКТ АЛБАНІІ, ЯК ПРАВАКАЦЫЮ ВАЙНЫ.

ВЕНА, 5-4. Югаслаўскі друк сёньня больш востра выступае проці ўчынкаў албанскага ўраду, які зачыніў югаслаўска-албанскую граніцу, чымся ў папярэднія дні. Шмат газэт зазначае, што зачыненьне граніцы зьяўляецца тым больш правакуючым Югаславію ўчынкам, што новы югаслаўскі даверany ў справах у Тыране Зіхаловіч якраз учора перадаў албанскаму прэзыдэнту свае вярыцельныя граматы, дзякуючы чаму фармальна лічыцца ўпарадкаваным канфлікт, які ўзьнік летась у зьвязку з арыштам драгамана югаслаўскага пасольства ў Тыране Д'юрашковіча.

Орган урадавае радыкальнае партыі «Самаўправа» ўстанаўляе, што Югаславія ня ўжывала ніякіх варожых учынкаў у адносінах да Албаніі. Не адпавядаюць сапраўднасьці і завярэньні аб пошасьці тыфусу, якая нібыта распаўсюдзілася ў югаслаўскай прыгранічнай паласе. З гэтае прычыны Югаславія павінна ацаніць зачыненьне граніцы, як **акт варожасьці, які бывае звычайна напярэдадні ўзброенага канфлікту.**

Орган міністра замежных спраў Марынковіча «Праўда» заяўляе, што на албанскай граніцы, апроч руху македонскіх паўстанцаў, адбываецца і згрупаваньне албанскіх рэгулярных войск. Албанскі ўрад, водлуг слоў газэты, зачыніў граніцу якраз для таго, каб утаіць гэтыя вайсковыя падрыхтоўкі.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ АЛБАНСКАГА БЮРО ДРУКУ.

ВЕНА, 5-4. Афіцыёзнае албанскае бюро друку адхіляе паведамленьні белградзкага друку, што югаслаўска-албанская граніца зачынена, каб «утаіць падрыхтоўку македонскіх паўстанцаў да нападу на Югаславію».

Замахі македонцаў на югаслаўскіх дзеячоў.

ВЕНА, 5-4. Як паведамляюць з Белграду, у некаторых мясцовасьцях югаслаўскае Македоніі ўчынены замахі на жыцьцё мясцовых дзеячоў югаслаўскае дэмакратычнае партыі.

ПЯЦЬ ГАДОЎ ПЛЯНАВАНЬНЯ ГАСПАДАРКІ БССР.

За пяць гадоў свайго існаваньня Дзяржаўная Плянавая Камісія цалкам апраўдала сваё прызначэньне плянуючага органу, праца якога павінна ўносіць сыстэму і парадак у сацыялістычнае будаўніцтва Беларусі. [illegible]

У дзень пятай гадавіны існаваньня Дзяржпляну—шлю сваё шчырае прывітаньне ўсім яго працаўнікам.

А. ЧАРВЯКОЎ.

ПРЫВІТАЛЬНЫЯ ТЭЛЕГРАМЫ ДЗЯРЖПЛЯНУ.

Тэлеграма ад Дзяржпляну СССР.

[illegible]

Г. КРЖЫЖАНОЎСКІ.

[illegible]

М. ГАЛАДЗЕД.

[illegible]

С. ГЕЛЬТМАН.

[illegible] посьпеху ў справе сацыялістычнага плянавага будаўніцтва народнае гаспадаркі.

ПРЭЗЫДЫУМ ДЗЯРЖПЛЯНУ ЗСФСР.

[illegible] лістычным сьветам.

Дзяржплян Узбэкістану шле вам свае шчырыя пажаданьні.

ПРЭЗЫДЫУМ ДЗЯРЖПЛЯНУ УЗССР.

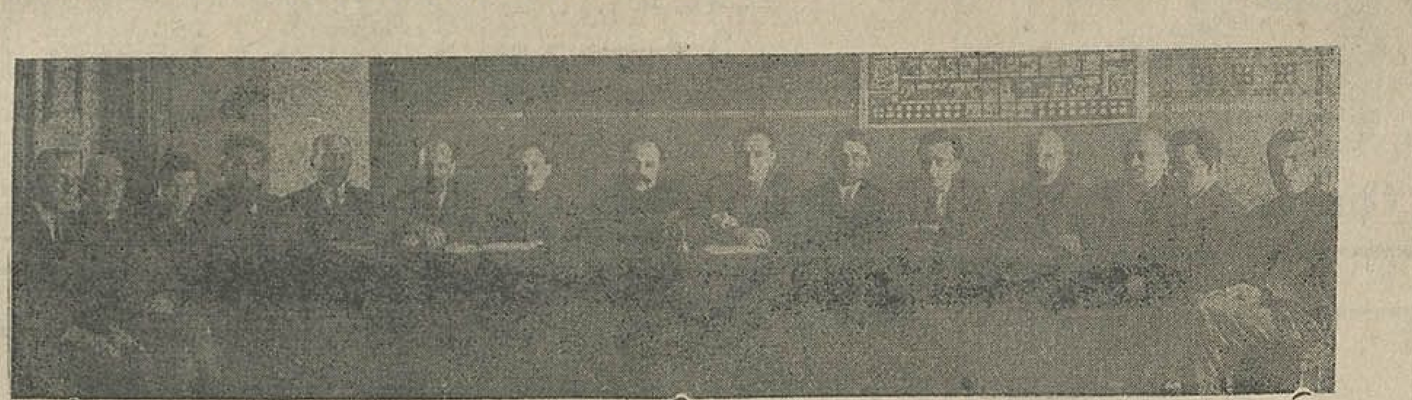

Прэзыдыум Дзяржпляну БССР.

Пяць год працы Дзяржпляну БССР былі гадамі росту эканомікі БССР, аднаўленьня і рэканструкцыі сельскай гаспадаркі і пачаткам новага прамысловага будаўніцтва. У гэтай важнейшай працы роля плянавых органаў, роля плянавай думкі была вельмі вялікая. [illegible]

Але асноўныя цяжкасьці нашага сацыялістычнага будаўніцтва яшчэ наперадзе.

Дзяржплян БССР павінен яшчэ ў большай меры, чымся да гэтага часу, стаць асноўным мазгавым цэнтрам нашай эканомікі [illegible]

Дзяржплян павінен будзіць эканамічную думку ўсіх гаспадарчых працаўнікоў нашай рэспублікі.

Дзяржплян павінен быць заўсёды асноўным, сацыялістычна-плянуючым, мазгавым цэнтрам рэспублікі.

Камуністычнае прывітаньне ўсім працаўнікам Дзяржпляну.

В. КНОРЫН.

Наша анкета.

Што кажуць кіраўнікі трэстаў пра дзейнасьць Дзяржпляну.

Дзяржпляну трэба вызначаць агульную лінію, а не займацца дробязямі.

Харчовая прамысловасьць, якая працуе пераважна на сельска-гаспадарчай сыравіне, да гэтага чаау не паддавалася дакладнаму плянаваньню і беспамылковаму вучоту яе далейшых пэрспэктыў, бо таварнасьць нашай сельскай гаспадаркі належным чынам не арганізавана.

Выкананьне плянавых дырэктыў і гадавых плянаў за мінулы час праводзіцца з нязначнымі адхіленьнямі, якія у большасьці залежасьць ад кан'юнктуры рынку.

У сырцовую базу харчовае прамысловасьці (у сельскую гаспадарку) неабходна ўводзіць плянавасьць, каб узбуйніць і спэцыялізаваць яе, садзейнічаць падняцьцю культур, якія за апошія гады пачалі падаць (лён, канапля) надрадзіць заняпалыя культуры, (цукровыя буракі) і, урэшце, заводзіць новыя культуры; якія патрэбны ў нашых умовах.

Недахватамі ў плянаваньні мы лічым: слабы ахват плянам мясцовай цанзавай і саматужнай харчовай прамысловасьці; адсутнасьць агульнай папярэдняй апрацоўкі кантрольных лічбаў, якія павінны стаць асноваю плянаваньня кожнай галіны прамысловасьці у асобку.

Пры разглядзе прамфінплянаў робіцца ўхіл у бок не агульнага выяўленьня найбольш характэрных паказальнікаў, а ў бок дробязяй, чым па сутнасьці, дубальтуецца праца прампляну ВСНГБ, які больш кампэтэнтны ў гэтых дробязях.

Праца па ўвязцы плянаў прамысловасьці даходзіць часам да звычайнай «таблічнай» увязкі.

Праца Дзяржпляну ў практычным жыцьці трэсту мала адчуваецца, Замест таго, каб **вызначыць агульную лінію** развіцьця асобных вучасткаў народнае гаспадаркі, якая паслужыла-б кіраўнічым матар'ялам для плянаваньня адпаведным ведамствам, Дзяржплян да гэтага часу праводзіў толькі працу па падагульваньні вызначаных ведамствамі плянаў і то са спазьненьнем. З прычыны гэтага была штучная ўвязка пляну гаспадаркі рэспублікі.

Мы думаем, што трэба размежаваць і гэтым удакладніць функцыі Дзяржпляну і Наркаматаў, прычым Дзяржплян павінен ператварыцца ў агульны орган плянаваньня гаспадаркі рэспублікі. На аснове зацьверджаных ім агульных плянаў ведамствы павінны будуць распрацоўваць свае пляны.

А. ЦАРОНАК.

(Нам. дырэктара Харчтрэсту).

УПЛЫЎ ДЗЯРЖПЛЯНУ АДЧУВАЕЦЦА ВЕЛЬМІ СЛАБА.

Лясная прамысловасьць у сваей працы кіруецца гадавымі плянамі, складзенымі на аснове кантрольных лічбаў данага году. З прычыны таго, што прамфінпляны складаюцца да атрыманьня лесасек ад НК Земляробства, пасьля іх атрыманьня складаецца рэальная рабочая праграма. І вось, рэальнасьць прамфінплянаў бывае не заўсёды вытрымана, бо яны складаюцца да атрыманьня лесасек для рубкі. Апроч гэтых плянаў, ёсьць пяцігадовы пэрспэктыўны плян развіцьця лясной прамысловасьці.

Нас больш усяго цікавіць магчымасьць будаваць сваю праграму працы і свае пэрспэктывы на аснове замацаваньня лесасек за прамысловасьцю на доўгі час. Гэта дасьць магчымасьць мець усе матар'ялы аб сабекошце за некалькі год і на падставе гэтага будаваць сваю камэрцыйную і фінансавую дзейнасьць.

Мы лічым, што толькі поўная плянавасьць ва ўсім гаспадарчым жыцьці краіны ва ўмовах сацыялістычнае гаспадаркі можа павесьці яе да найлепшага развіцьця. Але неабходна, каб пляны асобных галін гаспадаркі і прамысловасьці мелі самую поўную ўзаемную ўвязку ад пачатку і да канца.

Сучаснае становішча нашай галіны прамысловасьці, тэмп яе росту, яе дасягненьні цалкам абавязаны плянаваму пачатку ва ўсёй гаспадарцы краіны. Плянавасьць да гэтага часу мела шэраг недахватаў і няўвязак, што ў далейшым павінна быць зьвішчана.

Да асноўных недахватаў плянавай працы мы адносім наступнае:

Складаньне кантрольных лічбаў ня вышэйшымі плянуючымі органамі на аснове ўвязкі кожнай асобнай галіны гаспадаркі са ўсёй гаспадаркай, а самымі гаспадарчымі органамі. Гэта прыводзіць да разыходжаньня паміж асобнымі галінамі гаспадаркі як раёнаў, так і ўсёй БССР. Слабы ўдзел Дзяржпляну ў распрацоўцы дагэтуль плянаў асобных галін прамысловасьці. Слабая сувязь асобных працаўнікоў плянавых органаў з тымі галінамі прамысловасьці, якія плянуюцца. Апрацоўка прамфінплянаў асобных галін прамысловасьці без прыцягненьня да гэтай працы работнікаў данай галіны прамысловасьці.

Да агульных недахватаў плянавасьці ў лясной прамысловасьці мы адносім адсутнасьць замацаванай за прадпрыемствамі сырцовай базы. Гэта пазбаўляе магчымасьці вызначыць правільныя шляхі яе развіцьця, шляхі мэханізацыі лесазагатовак, вызначыць шляхі зьніжэньня сабекошту і г. д.

Па нашай думцы, у практычнай працы асобных галін прамысловасьці ўплыў Дзяржпляну адчуваецца вельмі слаба. Калі ён ахапіў да гэтага часу агульную працу гаспадаркі, дык у бліжэйшы час Дзяржплян павінен ахапіць і галоўнейшыя дэталі развіцьця.

На наступнае 5-цігодзьдзе мы пажадаем Дзяржпляну, каб новы 5-цігадовы плян развіцьця народнай гаспадаркі зьявіўся сапраўды прадуманым плянам развіцьця вытворчых сіл краіны на аснове ўзаемнай увязкі ўсіх частак гаспадаркі.

Новы 5-цігадовы плян трэба пабудаваць так, каб ён сапраўды мог служыць тым лагвом, па якім у працягу 5 год будзе цячы гаспадарчае жыцьцё краіны.

УШКЕВІЧ.

(Загадчык эканомчасткі Лесбелу).

Няма плянавай увязкі.

У сельска-гаспадарчых майстэрнях Наркамзему імя Бурбіса зараз працуе 100 рабочых. Мэта майстэрні—вырабляць плугі, асыпнікі, арфы, малатарні, сячкарні, воўначоскі, балотныя каткі і іншы сельска-гаспадарчы інвэнтар. Майстэрня абслугоўвае выключна Цэнтраземсклад. Якасьць прадукцыі за апошні год значна палепшылася і ня ўступае вытворчасьці Белмэтпрому. Агульны зварот майстэрні ў працягу году дасягае 500.000 руб.

Але да гэтага часу майстэрня, якая зьяўляецца даволі буйным прамысловым прадпрыемствам, ня ўключана ў агульны плян дзяржаўнай прамысловасьці, у выніку такога становішча прадпрыемства павінна гатавацца ва ўласным саку. Ня гледзячы на тое, што мы атрымалі з заграніцы дзьве калацільныя машыны, фрэз, стругальны, балтарэзны, ілба-такарны і стругальныя па дрэву варштаты ды іншыя машыны, мы ня маем належнага гаспадарчага эфэкту. Гэта тлумачыцца тым, што майстэрня, з прычыны цеснага памяшканьня, ня можа належна нагрузіць свае машыны і разгарнуць сваю працу.

Тымчасам ёсьць магчымасьць значна скараціць адміністрацыйныя і канцэлярскія выдаткі, пашырыць прадпрыемства і ўнікнуць канкурэнцыі. Побач з нашай майстэрняй знаходзіцца завод «Мэтал» Менскага гандлёва-будаўнічага трэсту. Гэты завод вырабляе такую самую прадукцыю, што і наша майстэрня. Тымчасам, маючы ў сваім карыстаньні шмат карпусоў, завод не выкарыстоўвае іх на 40 проц. У той-жа самы час мы прымушаны будаваць новыя памяшканьні для некаторых нашых цэхаў. Калі-б аб'ядналь майстэрні з заводам, то можна было-б абыйсьціся бяз усякага будаўніцтва. Па нашых меркаваньнях, толькі адно будаўніцтва памяшканьняў для цэхаў майстэрні павінна каштаваць да 150.000 руб., а рамонт усіх памяшканьняў майстэрні і заводу будзе каштаваць ня звыш 120.000 р.

Недастатковае абсталяваньне майстэрні і заводу пры аб'яднаньні іх дапаўнялі-б адзін аднаго, што таксама дало-б вялікую эканомію. З другога боку, аб'яднаньне адміністрацыйнага апарату і зьнішчэньне канкурэнцыі таксама дало-б значны эканамічны эфэкт.

Гэта ўсё сьведчыць аб тым, што нашы плянуючыя органы мала зварачваюць яшчэ ўвагі на плянаваньне мясцовай прамысловасьці. Наша пытаньне разглядалася ў Дзяржаўнай Плянавай Камісіі і было вырашана станоўча, гэта значыць яна згадзілася на аб'яднаньне майстэрні з заводам «Мэтал». Гэта пытаньне было перададзена ў Эканамічную Нараду, дзе таксама згадзіліся з нашымі заўвагамі, але чамусьці, пасьля пратэсту Менскага АВК Эканамічная Нарада адмяніла сваю папярэднюю пастанову.

У далейшым трэба зварачваць больш увагі на складаньне плянаў працы такіх прадпрыемстваў, як наша майстэрня, і на ўвязку гэтых плянаў з агульным плянам нашай прамысловасьці.

ІНЖЫНЭР ПАЛЯКОЎ.

(Дырэктар с.-г. майстэрняў НКЗ).

ТРЭБА ПАСКОРЫЦЬ ЗАЦЬВЕРДЖАНЬНЕ ПЛЯНАЎ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

За пяць год існаваньня Дзяржаўная Плянавая Камісія БССР дабілася буйных дасягненьняў. Досыць сказаць, што Дзяржплян прывучыў працаўнікоў месц да плянавасьці ў сваёй працы і, наогул, увёў плянавасьць у развіцьцё нашай прамысловасьці і ўсёй гаспадаркі.

У апошні год мы заўважаем, што нашы заводы і прадпрыёмствы ў сваёй працы паступова пачынаюць выходзіць на стала пабудаваны плян. Да складаньня пляну таго ці іншага заводу прыцягваюцца і шырокія рабочыя масы, тады як раней плян работы складаўся толькі ў трэсьце. Але разам з тым у нас яшчэ і зараз назіраюцца выпадкі, што на мясцох мала лічацца з плянамі, парушаюць іх, з прычыны чаго былі перарасходы супроць зацьверджанага плянавага будаўніцтва. З гэтым ненармальным зьявішчам нашаму Дзяржпляну прыдзецца і ў далейшым весьці барацьбу.

Неабходна таксама сказаць, што ў нашых плянавых органах часта зацьверджаньне плянаў затрымліваецца на досыць вялікі тэрмін. К прыкладу, прамыслова-фінансавы плян па шклотрэсту быў перададзен на разгляд у Вышэйшы Савет Народнай Гаспадаркі БССР 15-га кастрычніка 1927 г.; разглядаўся ён там 2-га лістапада; з ВСНГБ прамфінплян быў перададзен для разгляду ў прамысловую сэкцыю Дзяржпляну, у якой плян разглядаўся толькі 14-га сьнежня, а ў самым Дзяржпляне зацьверджан толькі ў студзені ўжо 1928 году.

Між тым заводы па гэтым прамфінпляне працавалі з кастрычніка 1927 году і працавалі без зацьверджанага пляну каля 4-х месяцаў. Могуць быць выпадкі, што нашы заводы разгорнуць поўнасьцю сваю работу па пляну, а пры прахаджэньні яго ў плянуючых органах ён можа быць зьменен.

Адгэтуль відаць, што нашаму Дзяржпляну неабходна падумаць аб тым, каб прамфінпляны прамысловасьці хутчэй зацьвярджаліся.

Кострыц.

(Дырэктар шклотрэсту).

ДЗЯРЖПЛЯН ПАВІНЕН ГЛЫБЕЙ ВЫВУЧАЦЬ ПРАЦЭСЫ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ

(Гутарка з дырэктарам мэталётрэсту т. Фішам).

— Задачу Дзяржпляну мы разглядаем, як ахват усяе гаспадаркі арганізму, як вынік усебаковага вывучэньня. Практычныя вынікі ў сэнсе сапраўднай увязкі асобных частак гаспадаркі могуць мець месца толькі пасьля таго, як будуць выяўлены і абагулены паказальнікі стану народнае гаспадаркі ў іх дынамічным разрэзе.

Мэталёапрацоўчая прамысловасьць, у прыватнасьці сельска-гаспадарчае машынабудаўніцтва, патрабуе абгрунтаваных вестак аб сельскай гаспадарцы, яе патрэбе ў вырабах мэталічнай прамысловасьці, плацежаздольнасьці яе і інш. З прычыны недахвату навукова-абгрунтаванага матар'ялу, плянаваньне часта здавальняецца гармоніяй лічбаў.

Пажадаем Дзяржпляну ў далейшай сваёй працы глыбей заняцца ўсебаковым вывучэньнем працэсаў, якія адбываюцца ў народнай гаспадарцы. Тым справядлівейшая, тым карыснейшая будзе праца па плянаваньні гаспадаркі.

С. А.

Неабходна ўвязаць мясцовую прамысловасьць з рэспубліканскай.

Увядзеньне плянавага пачатку ў мясцовую прамысловасьць адносіцца да 1925-26 году. З гэтага часу ў акругах упяршыню пачалі складаць прамфінпляны па прадпрыемствах АВК і РВК.

Аднак плянавыя дырэктывы на мясцох ня выконваюцца поўнасьцю, асабліва па капітальных затратах. Гэта ў самай аснове парушае плянаваньне і ўскладняе кіраўніцтва мясцовую прамысловасьцю. Няпоўнае выкананьне дырэктыў тлумачыцца тым, што на мясцох ня было органу, які меў-бы нагляд і кіраўніцтва за працай мясцовай прамысловасьці.

Да галоўных пытаньняў плянавасьці ў мясцовай прамысловасьці адносяцца: капітальнае будаўніцтва, пытаньні працы і зарплата. Адсутнасьць плянавасьці больш за ўсё адчуваецца ў пытаньнях зарплаты, капітальнага будаўніцтва і пытаньнях працы.

Узмацненьне плянавасьці ў мясцовай прамысловасьці з перадачай плянаваньня і кіраўніцтва ў ВСНГБ бязумоўна павінна ўзмацніцца, з аднаго боку, тым, што інтарэсы рэспубліканскай і мясцовай прамысловасьці будуць увязаны паміж самою як у сэнсе атрыманьня сыравіны і замежнага абсталяваньня, так і ў сэнсе палепшаньня справаздачнасьці і інш.

Калі параўнаць 1925-26 г. з 1927-28 годам, то ўбачым вялікія дасягненьні ў плянаваньні мясцовай прамысловасьці, ня кажучы аб тым, што аб'яднаньне ў трэсты і камбінаты прадпрыемстваў і мясцовай прамысловасьці і ўвядзеньне прамфінплянаў дапамагло плянаваньню і што месцы пачалі прывыкаць да плянавага жыцьця.

Большасьць пытаньняў у штодзённай працы мясцовай прамысловасьці праводзіцца па дырэктывах прэзыдыуму ВСНГБ, а па некаторых прынцыповых пытаньнях, як зацьвярджэньне прамфінплянаў, 5-цігодак і інш., распрацоўка праводзіцца пасьля ўзгадненьня ВСНГБ з Дзяржплянам.

Пры распрацоўцы новага 5-цігадовага пляну галоўная ўвага павінна быць зьвернена на выяўленьне новых галін прамысловасьці, на пашырэньне выпрацоўкі рэчаў сялянскага ўжытку і інш. Неабходна імкнуцца да зьмяншэньня колькасьці арэндных прадпрыемстваў праз перадачу іх у веданьне трэстаў, да зьмяншэньня ролі прыватніка на мясцовым рынку і да павялічэньня колькасьці прадукцыі. Апроч таго, трэба павялічыць вытворчасьць працы і ўвязаць мясцовую прамысловасьць з рэспубліканскай, каб адна другую дапаўнялі на мясцовых рынках.

СЬЛЯПЯН.

(Эканаміст аддзелу мясцовае прамысловасьці ВСНГБ).

ГАСПАДАРЧЫ ГОД ПАВІНЕН СУПАДАЦЬ З КАЛЯНДАРНЫМ.

— Я лічу, што гаспадарчы год павінен супадаць з каляндарным, бо зараз у нас часта бывае блытаніна са складаньнем розных плянаў. Звычайна будаўнічы сэзон канчаецца пры наступленьні марозаў, і, бязумоўна, да канца гаспадарчага году нельга падвесьці вынікі мінулага будаўнічага сэзону, а гэта не дае магчымасьці ясна ўявіць сабе тыя абмылкі і недахопы, якіх трэба было ўнікнуць пры складаньні новых плянаў.

Я павінен адзначыць, што плянавыя камісіі ў галіне плянаваньня народнай гаспадаркі зараз маюць пэўныя дасягненьні. Плянавыя арганізацыі зараз дабіліся пэўнай увязкі між фінансавымі і сыровымі рэсурсамі і набліжаюць пляны да іх выкананьня.

ІНЖЫНЭР МЛОЦІН.

(Белпапертрэст).

ВЫГАДЫ КАЛЕКТЫЎНАГА ГАСПАДАРАНЬНЯ.

Па Віцебскай акрузе зараз налічваецца 54 калектыўныя гаспадаркі, з якіх 52 арганізаваны на ранейшай абшарніцкай зямлі і 2—на надзельнай. Па сацыяльнаму складу насяленьне калектываў складаецца: сялян—79,5 проц., батракоў—13,6 проц. і інш.—4 проц. Ня гледзячы на цэлы шэраг недахватаў у галіне гаспадараньня і на параўнаўча яшчэ нізкі ўзровень тэхнікі вядзеньня гаспадарак,—калектыўныя гаспадаркі шмат у чым дасягнулі большых посьпехаў у параўнаньні з сялянскімі гаспадаркамі.

Па калектыўных гаспадарках Віцебскай акругі адзін конь прыходзіцца на 7,5 дзес. ральлі, у той час, як у сялянскіх гаспадарках адзін конь прыходзіцца толькі на 5 дзес. Гэтыя даныя нам гавораць, што ў калектыўных гаспадарках цягавая сіла выкарыстоўваецца больш рацыянальна, больш поўна, чымся ў сялянскіх гаспадарках. Тое самае ў адносіне рагатай жывёлы: у калектыўных гаспадарках на адну сям'ю прыходзіцца 2,8 галоў рагатай жывёлы, у сялянскіх гаспадарках—2,3 на адну сям'ю. І гэтыя лічбы гавораць аб параўнаўча большай забясьпечанасьці калектыўных гаспадарак рагатай жывёлай, чымся сялянскіх гаспадарак. Падыходзячы да пытаньня аб ураджайнасьці і размеркаваньні культуры, мы маем наступны малюнак па даных 34 калектыўных гаспадарак за 1926 г.

У калектыўных гаспадарках: жыта—68,5 пудоў, пшаніца—65, авёс—50, ячмень—64, бульба—712, травы—212; у сялянскіх гаспадарках: жыта—45,3 пуда з дзесяціны, пшаніца-48,8, авёс—37,6, ячмень—38,2, бульба—644,3 і травы—124.

У адносіне разьмеркаваньня культур у калектыўных гаспадарках таксама наглядаецца лепшае становішча, чым у сялянскіх гаспадарках. Напрыклад, засеў канюшыны займае ў калектыўных гаспадарках, па даных 1927 г.—24,3 проц. засеўнай плошчы, у сялянскіх-жа гаспадарках—толькі 3,7 проц., зернавыя культуры ў калектыўных гаспадарках—62,3 проц. засеўнай плошчы, у сялянскіх гаспадарках—73,76 проц. Гэтыя даныя гавораць, што ў адносіне ураджайнасьці і разьмеркаваньня культур перавага на баку калектыўных гаспадарак.

Нарэшце, большая перавага калектыўных гаспадарак перад дробнымі гаспадаркамі—гэта ўжываньне буйных сельска-гаспадарчых машын, якія можна ўжываць толькі ў буйных калектыўных гаспадарках. У дробных-жа сялянскіх гаспадарках жалезныя плугі і то маюць няпоўную нагрузку. Па даных, у сялянскіх гаспадарках Віцебскай акругі, на 100 дзесяцін ральлі прыходзіцца 26 плугоў, у калектыўных гаспадарках—12. Нармальным жа лічыцца 15. Адгэтуль і выгада скарыстаньня плугоў у калектыўных гаспадарках.

Пры ўсім гэтым, грамадзкая каштоўнасьць калектыву вызначаецца дапамогаю, аказанаю акаляючаму насельніцтву. У гэтых адносінах дапамога калектыўных гаспадарак Віцебшчыны ва 1927 г. выказваецца ў наступных лічбах: адгатувкавана 4314 пудоў рознага насеньня, абменена сялянам насеньня на лепшае—2521 пуд., пакрыта сялянскай жывёлы вытворцамі калектыўных гаспадарак—1664 гал.

Даныя па калектыўных гаспадарках Віцебшчыны, сярод якіх (падкрэсьліваю) неабходна прарабіць вялікую працу ў справе іх палепшаньня, усё-ж гавораць за перавагу калектыўнага земляробства. У перавазе калектыўных гаспадарак пачынае пераконвацца і сялянства. Факты далучэньня сваіх хутароў да калектываў, факты ўступленьня ў калектыўныя гаспадаркі з далучэньнем сваёй зямлі—красамоўна аб гэтым гавораць Запольская сельска-гаспадарчая арцель, Іскрадобрынская, імя Леніна, дзе адбылося далучэньне хутарак. Былі выпадкі, калі выключаныя ці вышаўшыя з калектыўных гаспадарках сяляне, пражыўшы нейкі час на хутары (2-3 гады) і спрабаваўшы гэтую «асалоду», падаюць заявы аб прыняцьці іх зноў у калектыў (камуна „Заря", с. г. арцель імя Чарвякова).

Сялянства пачынае пераконвацца, што сапраўднае развіцьцё дробных гаспадарак можа быць дасягнута толькі пры ўмове іх калектывізацыі.

Д. С.

Пяць гадоў плянавасьці сельскае гаспадаркі Беларусі.

Пяць гадоў таму назад пры Савеце Народных Камісараў БССР была утворана Дзяржаўная Плянавая Камісія. Высоўваемыя жыцьцём задачы гаспадарчага будаўніцтва вымагалі ўтварэньня гэтае ўстановы, закліканае ўносіць у іх плянавасьць і ўзаемную пагоджанасьць. Але толькі ўпартая і доўгая праца дала сапраўдную магчымасьць Дзяржаўнай Плянавай Камісіі ў поўнай меры выконваць ускладзеную на яе задачу.

У пачатку свайго існаваньня Дзяржпляну прыходзілася працаваць амаль пры поўнай адсутнасьці якіх-небудзь статыстычных вестак аб асноўных элемэнтах народнае гаспадаркі Беларусі, пры поўнай нявывучанасьці мясцовых натуральна-гістарычных і эканамічных умоў і нават даваеннага становішча эканомікі краіны. Зьмена адміністрацыйных граніц Беларусі ў цэлым і ўнутранага яе падзяленьня між іншым уносіла яшчэ больш цяжкасьцяў у зьбіраньне і азнаямленьне з рознага роду матар'яламі, асьвятляўшымі гэтыя пытаньні.

З другога боку, асноўныя лініі савецкага ўраду, асноўныя моманты савецкае палітыкі ня былі яшчэ даволі выяўлены ў адносінах да асобных галін народнае гаспадаркі, да розных выяўленьняў эканамічнага жыцьця.

Таму першы пэрыяд працы Дзяржпляну быў запоўнен, папершае, зьбіраньнем вестак, выяўленьнем і вывучэньнем розных бакоў эканамічнага жыцьця Беларусі і потым прапрацоўкаю асноў савецкае палітыкі па розных адносна паасобных, але іншы раз тэрмінова высоўваемых жыцьцём, пытаньнях бягучае гаспадарчае сапраўднасьці.

Да непасрэднай пэрспэктыўнай плянавай дзейнасьці ў галіне сельскае гаспадаркі Дзяржаўная Плянавая Камісія перайшла толькі ў сярэдзіне 1924 г., калі НК Земляробства распачаў складаньне пэрспэктыўнага пляну аднаўленьня і развіцьця сельскае гаспадаркі Беларусі. З гэтага часу асноўным зьместам працы сел.-гаспадарчае сэкцыі Дзяржпляну БССР стала сыстэматычная прапрацоўка як агульных, так і прыватных пытаньняў сел.-гаспадарчае палітыкі ў зьвязку з прадстаўляемымі НК Земляробства рознымі часткамі складаемага ім пляну. Кожная з пададзеных частак уважліва і падрабязна прапрацоўвалася ў адносінах поўнага ахопу адпаведнага яму аб'екта, у сэнсе адпаведнасьці з вызначанымі раней, ці выяўленымі ў парадку прыватнае прапрацоўкі асноў гаспадарчае палітыкі, а таксама ў адносінах узаемнае ўвязкі з іншымі галінамі сельскае гаспадаркі.

У выніку гэтай упартай і ўважлівай, амаль двухгадовай супольнай працы з НКЗемам быў складзен і адобран урадам пяцігадовы пэрспэктыўны плян аднаўленьня і развіцьця сельскай гаспадаркі Беларусі.

У аснове эканомікі Беларусі ляжыць сельска-гаспадарчая і лясная прадукцыя. Таму толькі пасьля плянавай прапрацоўкі праблем сельска-гаспадарчага і лясного будаўніцтва стаў магчымым і поўны плянавы абхват дзейнасьці савецкіх органаў у іншых галінах народнай гаспадаркі. Распрацоўка пэрспэктыўнага пяцігадовага пляну аднаўленьня і развіцьця сельскай гаспадаркі па гэтай прычыне зьяўляецца першым буйным дасягненьнем плянавай працы мінулага пэрыяду, што дае магчымасьць перайсьці да далейшага пашырэньня плянавага будаўніцтва.

Асноўнай працай гэтага новага пэрыяду дзейнасьці Дзяржпляну стала распрацоўка агульнага пляну народнай гаспадркі. У галіне сельска-гаспадарчай вытворчасьці асноўная ўвага была зьвернута на ўдакладненьне і пагоджаньне прапрацаваных ужо асноў сельска-гаспадарчай і лясной палітыкі і характару разгортваньня сельскай і лясной гаспадаркі з праблемамі народнай гаспадаркі ў цэлым. У першай стадыі сваёй гэта праца ўжо скончана. Выданыя Дзяржплянам у мінулым годзе „Матар'ялы да пэрспэктыўнага пяцігадовага пляну народнай гаспадаркі БССР" намячаюць асноўныя лініі разгортваньня народнай гаспадаркі Беларусі на бліжэйшае пяцігодзьдзе і вызначаюць асновы палітыкі ў розных галінах народнай гаспадаркі.

Задача бліжэйшага часу скончыць гэтую працу шляхам пагоджаньня і ўвязкі пляну гаспадаркі Беларусі з агульнасаюзным плянам.

Такім чынам у выніку пяцігадовай ўраджайнай працы, пачатай амаль што на пустым месцы, пачатай з элемэнтарнага зьбіраньня папярэдніх матар'ялаў і першапачатковага вывучэньня аб'ектаў народна-гаспадарчай дзейнасьці, Дзяржаўная Плянавая Камісія Беларусі, адрываемая пры гэтым заўсёды ад асноўнай сваёй працы патрабаваньнямі бягучага апэрацыйнага будаўніцтва, ставіць галоўнай задачай поўную прапрацоўку асноўных народна-гаспадарчых праблем, увязаных у адзіны плян народнай гаспаддркі.

У гэтай працы Дзяржаўная Плянавая Камісія ня была, зразумела, самотнай. З ёю шчыльна супрацоўнічалі амаль усе Наркаматы праз свае плянавыя ячэйкі. Гэта была ў поўным сэнсе калектыўная праца. Але агульнае кіраўніцтва, аб'яднаньне, канчатковае афармленьне належала Дзяржпляну. Ён зьяўляўся ініцыятыўнай ячэйкай, ідэйным натхніцелем і канчатковым выканаўцам яе.

Пяцігадовае існаваньне Дзяржпляну дало савецкаму будаўніцтву сурова прапрацаваную і ўнутрана пагоджаную сыстэму гаспадарчых мерапрыемстваў і палітыкі. Гэта першая сыстэма, зразумела, мае свае недахопы і памылкі, але задачай далейшай працы будзе праверка ўстановак і выпраўленьне ўсіх дапушчаных памылак, а таксама далейшае пашырэньне і паглыбленьне пэрспэктыў.

Р. Б.-О.

ПЕРАД ВЯСЕНЬНЯЙ СЯЎБОЙ.

УСІМ АКРУГОВЫМ ПРАЎЛЕНЬНЯМ САЮЗУ ПРАЦАСЬВЕТЫ І РМК МЕНСКАЕ АКР.

Паважаныя таварышы!

Набліжаецца час засеву яравога кліну, час, які зьяўляецца адным з самых важных перыядаў у сельска-гаспадарчым годзе для сялянства. Пасьпяховае правядзеньне засеву ярavoга кліну створыць стымул для далейшага ўзмацненьня і разьвіцьця сельскай гаспадаркі і палепшыць дабрабыт сялянства.

Асноўнаю задачаю ў разьвіцьці і ўзмацненьні сельскай гаспадаркі зьяўляецца пераход ад індывідуальных форм да калектыўных, ад дробных гаспадарак з надзвычайна прымітыўнымі прыладамі апрацоўкі зямлі—да буйнай машынізаванай. Асьветнік вёскі, грамадзкі працаўнік, ня можа і не павінен адмовіцца ад удзелу ў справе садзейнічаньня разгортваньню пасяўное кампаніі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Трэба растлумачыць сялянству карысьць калектывізацыі сельскай гаспадаркі і пачынаць пераход да калектыўных форм хаця-б з элемэнтаў грамадкасьці.

Поруч з пытаньнем калектывізацыі—чарговае, наадкладнае пытаньне—пашырэньне засеву яравога кліну. Неабходна на сходах сялянства, пленумах с-саветаў, КСУ—загастрыць пытаньне пашырэньня засеву яравога кліну. Асаблівая ўвага павінна быць зьвернута на дапамогу беднаце ў час пасеўнай кампаніі. Дзеля гэтага патрэбна скарыстаць усё, што толькі магчыма, каб забясьпечыць дапамогу беднаце ў засеве ярвых палеткаў.

У мэтах дасягненьня вытворчага эфэкту ад пашырэньня плошчы засеву ярвых культур, неадкладная задача—дабіцца пашырэньня плошчы засеву тэхнічных культур (лён, каноплі), карняплодаў і траў.

Акрамя вышэйпаказаных задач, якія стаяць перад партыяй, ураудаю і ўсёй савецкай грамадзкасьцю ў час пасеўнай кампаніі, ёсьць яшчэ задачы, якія патрэбна вырашыць—гэта ачыстка насеньня, пераход на шматпольле, штучнае ўгнаеньне і інш.

На ўсёй гэтай працы грамадзкі абавязак усіх сябраў саюзу прыняць актыўны ўдзел і сваёю працаю дапамагчы партыі і савецкай уладзе правесьці пасьпяхова пасеўную кампанію.

З тав. прывітаньнем:

Старшыня ЦП Саюзу ПЛАТУН.

Адказны сэкратар МАЦЮКЕВІЧ.

Падрыхтоўка ў разгары.

Магілёў, 6-4. (Ад нашага карэспандэнта). Падрыхтоўка да вясеньняй сяўбы на поўным хаду. Выкананьне пляну завозу насеннага матар'ялу і яго загатовак дае ўпэўненасьць у тым, што Магілеўская акруга будзе амаль поўнасьцю забясьпечана насеньнем, за выключэньнем лубіну і часткова аўсу.

Побач з гэтым праводзіцца праца па пашырэньні розных сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў.

На акругу асыгнавана 618 тысяч рублёў на крэдытаваньне сельскай гаспадаркі. З гэтай сумы 167 тысяч пойдзе на крэдытаваньне калгасаў. Крэдыты амаль поўнасьцю разьмяркованы па нізавой крэдытнай сетцы.

Райвыканкомы ўжо скончылі працу па складаньні плянаў вясеньняй пасеўнай кампаніі. Сельсаветы таксама хутка скончаць складаньне плянаў з канкрэтным вызначэньнем вёсак, у якіх будуць пашырацца культуры, ці ўводзяцца тыя ці іншыя мерапрыемствы.

Апроч усяго гэтага дадзена дырэктыва аб поўным вучоце плошчы зямель, за лік якіх можна будзе пашырыць пасеўны клін.

Недахват машын.

Гомель, 6-4. (Ад уласн. карэсп.) Пасяўная кампанія ў акрузе разгортваецца шырокім тэмпам. Раёны Брагінскі, Камарынскі і Уваравіцкі найбольш актыўныя ў правядзеньні кампаніі. [illegible]

[illegible]

[illegible] 7 дэнатрашчотак і 25 камплектаў малочнага інвэнтару.

Праверка якасьці насеньня.

У БССР ПРАЦУЕ ЦЭЛЫ ШЭРАГ КАНТРОЛЬНЫХ СТАНЦЫЙ І КАМІСІЙ.—ЗАРАЖАНАЕ САЖАЙ НАСЕНЬНЕ БУДУЦЬ У АБАВЯЗКОВЫМ ПАРАДКУ ПРАТРУЧВАЦЬ ФАРМАЛІНАМ.—НА ЧАС ПРАВЕРКІ ЯКАСЬЦІ НАСЕНЬНЯ ТРЭБА ПАВЯЛІЧЫЦЬ ШТАТЫ КАНТРОЛЬНЫХ СТАНЦЫЙ.

Праверка якасьці насеньня—прахрашчываньне яго і засьмечанасьць з а-раз адыграе вялікае значэньне. Насеньне завозяць усякае: і добрае і благое, засьмечанае кукалем, заражанае сажай і ражком. Дзеля гэтай мэты зараз на абшарах БССР працуе 12 кантрольных станцый і лябараторый. Апроч таго, [illegible]

[illegible]

Поруч з гэтым прымаюцца меры да пратручваньня насеньня аўсу і ячменю, якое заражана сажай. У сучасны момант Наркамзем выпрацаваў праэкт пастановы аб абавязковым пратручваньні насеньня, заражанага сажай і ражком. Паводле гэтага праэкту, які хутка будзе зацьверджан урадам, усе каапэрацыйныя і дзяржаўныя арганізацыі павінны пратручваць заражанае насеньне ці браць падпіскі ад пакупцоў, што апошнія будуць гэта рабіць самі. У сувязі з гэтым на ўсіх складах, дзе праводзіцца гандаль насеньнем, павінны быць дастатковыя запасы фармаліну.

Па вестках з месц ня ўсюды ёсьць патрэбныя запасы фармаліну; з гэтай справай трэба пасьпяшыць, бо ў адваротным выпадку прыдзецца сеяць заражанае насеньне.

* * *

Менская кантрольная станцыя прытулілася [illegible]

Работы шмат і працаўнікі не могуць справіцца з усімі аналізамі. Да гэтага часу станцыя праверыла 477 узораў, а паступіла іх на праверку каля 600.

[illegible]

Загатоўка бульбы на насеньне.

Нарада загатавіцеляў пры Наркамземе вырашыла цэлы шэраг прынцыповых пытаньняў па загатоўцы бульбы на насеньне. Нарада прызнала неабходным загатовіць насеннай бульбы: для Аршанскай акругі 1.000 тон, Віцебскай—1.640 тон, Полацкай—245 тон, а ўсяго—2.885 тон.

Раёнамі загатоўкі бульбы вызначаны наступныя акругі: Бабруйская, Гомельская і некаторыя бульбяныя раёны Меншчыны і Магілеўшчыны.

Белсельсаюзу даручана неадкладна праверыць, ці заключаны дагаворы на загатоўку бульбы. Нарада пастанавіла зьвярнуцца да НКГандлю БССР з просьбай сачыць за загатоўкай бульбы па акругах. З другога боку, пастаноўлена прасіць Наркамгандлю забараніць вываз бульбы з раёнаў загатовак з межаў БССР. Тую-ж бульбу, якую па лініі Хлебапрадукту і спажывецкай каапэрацыі нельга выкарыстаць для патрэб прамысловасьці, пастаноўлена перадаваць с.-г. каапэрацыі для пасяўных мэтаў.

ЗА ЎТВАРЭНЬНЕ РЭПЭРТУАРУ ДЛЯ БЕЛАРУСКІХ ТЭАТРАЎ.

5 красавіка ў габінэце Нар. Кам. Асьветы т. Баліцкага адбылася нарада беларускіх пісьменьнікаў па пытаньні ўтварэньня рэпэртуару для беларускіх тэатраў. На нарадзе прысутнічалі Нар. Кам. Асьветы т. Баліцкі, Нам. Наркому Ванцоўскі, Якуб Колас, М. Чарот, Галубок, Александровіч, Бядуля, Сташоўскі, Чорны, Дудар, Ліманоўскі, Вольны, Ляжневіч, Крапіва і інш. беларускія пісьменьнікі.

Ва ўступным слове т. Баліцкі адзначыў, што ў нас дагэтуль вельмі кепска стаіць справа з рэпэртуарам для тэатраў, які ў большасьці складаецца з перакладзеных п'ес.

Тав. Баліцкі гаворыць, што зараз перад намі стаіць задача ў стварэньні вышэйшых форм культуры ў тым ліку і тэатральнай.

Для ўтварэньня рэпэртуару т. Баліцкі лічыць неабходным зацікавіць пісьменьніка, павысіўшы ганарар за яго творчасьць, а разам у тым зблізіць яго з тэатрам.

Тав. Галубок адзначае, што з боку правінцыі назіраецца вялікая зацікаўленасьць да беларускага тэатру.

Тав. Чарот лічыць, што ўтварэньне рэпэртуару для беларускага тэатру павінна ісьці па трох напрамках: утварэньне арыгінальнага рэпэртуару, карыстацца перакладзенымі на беларускую мову п'есамі і інсцэніроўкамі лепшых твораў беларускіх пісьменьнікаў.

Якуб Колас зварачвае ўвагу на неабходнасьць разьвіцьця сатыры і камэдыі.

Тав. Бядуля [illegible]

Тав. Александровіч [illegible]

Тав. Крапіва [illegible]

Шэраг выступаўшых пісьменьнікаў застанаўліваліся на тым, што бязьлітасная крытыка п'ес маладых пісьменьнікаў робіць адмоўны ўплыў на далейшае разьвіцьцё працы драматургаў. Гаварылася і аб тым, што з боку шмат якіх органаў няма чулых адносін да пісьменьніка.

Усе нашыя пісьменьнікі аднадушна падтрымлівалі думку аб неабходнасьці ўтварэньня ў Менску Дому Пісьменьнікаў, дзе можна было-б зьбірацца, абменьвацца думкамі, вопытам і г. д.

Дырэктар 2-га БДУ т. Селях пазнаёміў нараду з тым, што мяркуе рабіць тэатр у наступны сэзон. Тэатрам намечана паставіць 9 новых п'ес, у тым ліку музычную драму «Сымон Музыка» і інш.

У заключным слове тав. Баліцкі ўказаў на шэраг цяжкасьцяў, з якімі прыходзіцца сустракацца нашым пісьменьнікам. Бывалі выпадкі, калі на п'есу, дасланую на конкурс, нават не давалася адказу. Тав. Баліцкі лічыць, што рэжысура павінна дапамагчы нашым пісьменьнікам у ўтварэньні новых карысных п'ес. Неабходна будзе практыкаваць заказы на п'есы на пэўныя тэмы, а для ўтварэньня рэпэртуару для вясковага тэатру неабходна абвяшчаць конкурсы.

Нарада ў сваёй пастанове адзначыла неабходнасьць накіраваць увагу пісьменьнікаў і грамадзкасьці на ўтварэньне рэпэртуару як для гарадзкога, так і для вясковага тэатру.

Для ўзмацненьня сувязі паміж тэатрам і пісьменьнікам нарада лічыць неабходным у бліжэйшым часе склікаць сход пісьменьнікаў з артыстымі. На гэтым сходзе павінна быць пастаўлена для абгаварэньня пытаньне аб утварэньні рэпэртуару для беларускіх тэатраў. Разам з тым у склад мастацкіх рад нашых тэатраў павінны ўвайсьці і прадстаўнікі пісьменьнікаў, а на адчыненых пасяджэньнях мастацкай рады павінны быць запрошаны ўсе пісьменьнікі. Для нашых пісьменьнікаў у тэатрах павінна быць [illegible]

[illegible]

Даручана тав. Баліцкаму падняць пытаньне ў адпаведных органах аб адчыненьні ў Менску Дому пісьменьніка.

Для хадайнічаньня аб утварэньні Дому пісьменьніка, нарада вылучыла народнага паэту Якуба Коласа.

Прыняты яшчэ шэраг пастаноў, якія накіраваны ў бок паляпшэньня справы па ўтварэньні рэпэртуару для беларускіх тэатраў.

В. З-ў.

МАЛЕНЬКІ ФЭЛЬЕТОН.

Каб ціха было...

Лірыкаю пачну.

Вясна!..

Шматкроп'е...

...І верабей чырыкае.

А вераб'ю:

— Будзеце з часам па-тутэйшаму, па-беларуску?

А ён: чык-чырык, мяне на мякіне не правядзеш!

А вераб'ю: дык як-жа?

А верабей:

«Нет, что вы? Разве можно материализм излагать на белорусском языке. Выйдет путаница. Я уеду, когда не нужен буду».

...Верабей, зразумела, гэтак ніколі не гаварыў, бо верабей ёсьць верабей, — на пасаду лектара рабфаку яго не запрашаюць, матэрыялізму выкладаць здатнасьці ён ня мае, «путаницы» ў вераб'інай галаве няма і таму «уезжать, если это нужно будет», ён ня зьбіраецца...

Адным словам, да гонару вераб'я трэба адзначыць, што гаварыў гэта лектар нашага Рабфаку.

Але, пакуль што, ён гаварыў аб гэтым толькі адным рабфакаўцам,—і ў гэтым яшчэ палітычнай памылкі няма.

Вось, каб, скажам, лектар пераказаў гэты свой погляд камісіі, якую, бывае, вылучаць для высьвятленьня кваліфікацыі лектара, у гэтым-бы ўжо была палітычная памылка.

А таму, таварышы лектары, калі ў выпадку аналёгічнае пытаньне аб беларускай мове задасьць вам камісія,—адказвайце: «с белорусским языком путаницы у нас не будет».

Зноў-жа, калі запытаюцца, ці чыталі вы беларускую літаратуру,—адказвайце:

— Сякія такія дробныя вершыкі Скарыны ў мінулым годзе чытаў...

Гэта нічога, што Скарына ў мінулым годзе вершаў ня пісаў, ён і памерся іх ня пісаў, а ўжо тады некаторыя лектары гэтак адказвалі.

Зноў-жа кажыце, што пра крытыка беларускай літаратуры Кастуся Каліноўскага таксама крыху чулі... Добра, кажыце, піша, а каб болей аб'ектыўнасьці, кажыце, было ў яго крытыцы, было-б яшчэ лепей.

Зноў-жа, кажыце, некаторыя рамамы Галубка таксама чыталі.

Добра, кажыце, пісаў пры жыцьці нябожчык...

І тады на вас усе са зьдзіўленьнем:

А ад чаго-ж памёр Галубок?

«По невыясненным причинам!»,—адказвайце.

Кропка...

І тады камісія да студэнтаў:

— Хто гэта там напісаў гэткі паклёп на паважанага лектара?

А вы тады наперад ды да аўдыторыі:

«Калі тут ёсьць нацыянал-дэмакраты і ворагі савецкай улады, няхай выйдуць наперад і пацьвердзяць яшчэ раз свае контр-рэвалюцыйныя паклёпы на мяне».

І будзе ўсё ціха...

І будзе ўсё, як і было...

Алёша.

У НАЦКАМІСІІ ЦВК БССР.

На пасяджэньні нацыянальнай камісіі ЦВК БССР 5 красавіка быў заслуханы даклад прадстаўніка Наркамасьветы [illegible]

Правядзеньне нацыянальнае палітыкі ў школах сацвыху.

У 1924-25 годзе на абшарах БССР знаходзілася: беларускіх школ—3538 чатырохгодак і 176 сямёхгодак, польскіх—94 чатырохгодкі і 5 сямёхгодак, яўрэйскіх—[illegible] чатырохгодак і 29 сямёхгодак і іншых нацыянальных школ—14 чатырохгодак і 1 сямёхгодка.

У 1927-28 навучальным годзе ў БССР мы маем: беларускіх—4741 чатырохгодак і 216 сямёхгодак, яўрэйскіх—147 чатырохгодак і 58 сямёхгодак, польскіх—127 чатырохгодак і 19 сямёхгодак, расейскіх—125 чатырохгодак і 19 сямёхгодак і інш. нацыянальных школ (латыскія, літоўскія)—38 чатырохгодак і 1 сямёхгодка. (У гэтым ліку 373 расейска-беларускіх чатырохгодак і 24 расейска-беларускіх сямёхгодак).

У 27-28 навучальным годзеў беларускіх чатырохгодках навучалася 327355 дзяцей, а ў сямёхгодках—83213 дзяцей; у яўрэйскіх чатырохгодках—11140 дзяцей, у сямёхгодках—15922. У польскіх чатырохгодках—6040 дзяцей, у сямёхгодках—2628. У расейскіх чатырохгодках—10906, у сямёхгодках—8335, у іншых нацыянальных школах—у чатырохгодках 1407 дзяцей, у сямёхгодках—745.

Гэтыя лічбы гавораць аб шпаркім росьце школьнага будаўніцтва ўсіх нацыянальнасьцяў, якія насяляюць БССР. Да гэтага часу пабудавана сем памяшканьняў пад яўрэйскія школы, 6 памяшканьняў пад польскія і 2 памяшканьні пад латыскія школы. Будаўніцтва школ Наркамасьветы даручыў Акрвыканкомам.

Гаворачы аб беларусізацыі школ сацвыху, тав. Мазур адзначыў, што ўсе школы амаль поўнасьцю пераведзены на беларускую мову, за выключэньнем некаторых старэйшых груп сямёхгодак Віцебшчыны і Магілеўшчыны. Таксама трэба адзначыць, што насельніцтва адносіцца спрыяюча да беларусізацыі школ. Дзеці, якія навучаюцца на роднай мове, хутчэй успрымаюць веды, і ім наогул лягчэй вучыцца, аднак трэба зазначыць, што на ўсіх школах пастаўніцтва добра ўладае беларускай мовай.

[illegible]

* * *

У абмене думкамі выступіў цэлы шэраг таварышоў.

Тав. **Хацкевіч** адзначыў, што хоць і праведзена беларусізацыя ва ўсіх школах, але не ва ўсіх школах аднолькава якасьць гэтай беларусізацыі. Ёсьць выпадкі, што настаўніцтва выкладае ў школах на незразумелай для вясковага жыхарства мове.

У галіне лепшага абслугоўваньня нацменшасьцяў трэба зьвярнуць увагу на забесьпячэньне школ падручнікамі і адпаведным падборам настаўнікаў.

Па думцы тав. **Абрамчука**, мы маем значныя посьпехі ў галіне росту школьнай сеткі і якасьці выкладаньня. Аднак, трэба зазначыць, што ў школах нацменшасьцяў мала выкладаецца элемэнту агульна - беларускага. Трэба зьвярнуць увагу на складаньне падручнікаў для польскіх школ.

Т. **Ошэраў** зазначае, што сярод яўрэйскага насельніцтва зараз пашырана выкладаньне ў рэлігійных школах—у хэдэрах. Становішча некаторых яўрэйскіх школ, асабліва ў мястэчках, нездавальняючае—дрэннае памяшканьне, абсталяваньне і інш.

Тав. **Унароўскі** кажа, што зараз трэба зьвярнуць увагу не на павялічэньне школьнай сеткі, а на паляпшэньне якасьці школ. У інтэрнатах дзеці заможных гаспадароў павінны плаціць больш, чым дзеці бедпаты.

Тав. **Думс** зварачвае ўвагу на тое, што ў латыскіх школах не выкладаецца беларуская мова.

Беларусізацыя транспарту.

Нацкамісія прыняла пастанову аб надпісах на цягніках, аб друкаваньні білетаў, блянкаў і інш. дакумантаў на беларускай мове.

Аднačасова нацкамісія пастанавіла ўзмацніць тэмп беларусізацыі на транспарце з такім разрахункам, каб поўнасьцю закончыць яе да 1-га кастрычніка 1929 г. Дзеля праверкі дасягненьняў, якія ўжо маюцца ў галіне правядзеньня беларусізацыі на транспарце, пастаноўлена заслухаць праз 6 месяцаў даклад упаўнаважанага Нар. Кам. Шляхоў зносін пры СНК БССР. Надпісы на цягніках павінны быць наступныя:

На вагонах, якія курсыруюць з БССР у іншыя часткі Саюзу, надпісы павінны рабіцца пабеларуску і парасейску, на вагонах, што курсыруюць толькі ў межах БССР, надпісы робяцца на 4-х мясцовых дзяржаўных мовах; надпісы на чыгуначных білетах у межах БССР друкуюцца на 2-х мовах—беларускай і расейскай; таксама друкуюцца на 2-х мовах—беларускай і расейскай — багажныя квіткі, дарожныя багажныя ведамасьці.

ПРЫЗНАЧЭНЬНЕ ПЭРСАНАЛЬНЫХ ПЭНСІЙ.

Нар. Кам. Сацыяльнай Забясьпекі БССР павялічыў пэнсію з 30 да 60 руб. у месяц удаве Начальніка Артылерыйскага Забесьпячэньня Паўночнага фронту Агонь-Даўгавеўскага. Удаве б. народавольца Розэнбэрга прызначана пэрсанальная пэнсія ў суме 40 руб. у месяц і старому члену партыі (з 1904 г.) тав. Азову — 50 руб. у месяц.

ПА КАМУНАХ І АРЦЕЛЯХ.

«Мы дамажамся таго, каб кожная з існуючых цяпер некалькіх тысяч камун і арцеляў стала сапраўдным рассаднікам камуністычных ідэй і прадстаўленьняў сярод сялянства, што яна хоць і слабы, маленькі яшчэ расток, але ўсё-ж ня штучны, не парнікова, а сапраўдны расток новага сацыялістычнага ладу».

В. І. ЛЕНІН.

На агульным фоне гаспадарчае і культурнае адсталасьці нашае вёскі з кожным годам павялічваецца лік асяродкаў новага культурнага і гаспадарчага ўкладу—гэта калектыўныя гаспадаркі. Ня гледзячы на ўсе перашкоды: адсутнасьць культуры і тэхнічных ведаў у сялянскага актыву, няпісьменнасьць сялянскае масы,—будаўніцтва новых формаў жыцьця рознымі сродкамі пракладае сабе шлях.

Шукаючы выхаду з цяжкага становішча, бядняк і серадняк няўхільна становяцца на шлях пераходу да калектыўных формаў вядзеньня гаспадаркі. У сучасны момант калектыўны рух уступіў у новую фазу свайго разьвіцьця, якое характарызуецца ня толькі колькасным ростам, але і якасным умацаваньнем калектыўных гаспадарак. Бясспрэчна, што гэтае ўмацаваньне далёка яшчэ нездавальняючае, вельмі шмат ёсьць яшчэ хворых месцаў у будаўніцтве калектыўных гаспадарак, але ў асноўным нашыя калектыўныя гаспадаркі ідуць па шляху здаровага разьвіцьця.

На прыкладзе асобных калектыўных гаспадарак можна прасачыць і за агульным іх ростам і тымі недахватамі, над зьнішчэньнем якіх трэба энэргічна працаваць.

С.-г. камуна „Труд“, Мазырскай акругі.

Камуна гэта яшчэ маладая. Фактычна яна пачала працаваць з 1924 году.

— Ня мала нам прышлося перанесьці ўсякіх цяжкасьцяў, пакуль наладзілі гаспадарку,—гаворыць старшыня камуны тав. Балбуцкі,—пагаладалі досыць.

Зараз камуна робіць нядрэннае ўражаньне. У цэнтры сядзібы вялізарнай скрыняй прыліп да зямлі стары-стары абшарніцкі будынак.

— Зьвярніце ўвагу,—гавораць камунары,—на гэты «будыначак». Колькі яму гадоў—цяжка сказаць.

Будаваўся ён яшчэ ў той час, калі ў гэтым раёне ня было ўдоўжных піл. Бярвеньні шчапаліся сякерамі.

Цяпер будынак адрамантаваны сіламі камуны, перабудован па калідорнай сыстэме. Усе сем'і камунараў жывуць у ім.

— Цесна, ведаеце. У гэтым годзе пачнем новы будынак. Ужо ўзялі крэдыт. А то з-за недахвату кватэр ня можам прыняць новых членаў. Заяваў аб уступленьні ў камуну шмат; трэба было-б прыняць сямей шэсьць, а кватэр няма.

У кватэрах камунараў хоць і цесна, але ўсё-ж досыць чыста.

— А вось і наша сталовая. Харч у нас камунальны.

Фарбаваныя сталы, лаўкі, чыста; наогул сталовая мае добры выгляд. Праўда, камунальнае харчаваньне прывіваецца туга. Ёсьць нараканьні, асабліва з боку жанчын.

— Даўно вырашаем пытаньне аб камунальным харчу,—гаворыць т. Балбуцкі,—і ніяк не наладзім гэтай справы, як належыць. Магчыма, прыдзецца адмовіцца ад агульнай кухні.

Перад домам раскінуліся ўсе гаспадарчыя будынкі. Значная частка іх камунай адрамантавана.

Недалёка ад жылога дому нейкі падазронага выгляду барак.

— Гэта кватэры для «арыстакратаў» з нашага скотнага двара,—ухмыляючыся растлумачвае старшыня.— Раней, пры абшарніку тут жылі рабочыя, а цяпер мы трымаем тут племянную матку ангельскай пароды і птушак.

Сапраўды, у такім памяшканьні і ня ўсякая сьвіньня будзе сябе добра адчуваць. Столь такая нізкая, што хадзіць трэба схіліўшыся, адно маленькае вакенца і печ. Цяжка сабе ўявіць, як тут маглі жыць людзі.

— Для ўсіх рабочых былі дзьве гэтыя дрэнныя халупы, а дом абшарніка гэткіх разьмераў, што зараз у ім зьмяшчаецца ўся камуна!

Калі мы падыйшлі да аборы, твары старшыні камуны і сэкратара ячэйкі расплыліся ў прыемную ўсьмешку. І ня без падставы.

Жывёлаводства ў камуне пастаўлена нядрэнна. Маецца 15 дойных кароў, з якіх 9 нямецкай пароды. У бліжэйшыя гады ўсе простыя каровы будуць заменены на завадзкіх. Праўда, кармленьне жывёлы пастаўлена яшчэ нездавальняюча, не ўстаноўлены нормы кармленьня. Абора таксама ў дрэнным становішчы.

— Адразу ўсё цяжка зрабіць, —апраўдваецца старшыня,—сёлета будуем паказальную абору. Вось, бачыце, лес навезьлі. Кармушкі ўжо зрабілі.

Перад намі стаяць новенькія кармушкі на ўзор дацкіх з некаторымі дадатковымі ўдасканаленьнямі.

Добра разьвіваецца гадоўля сьвіней. Камуна мае 28 вялікіх сьвіней, з якіх 6 чыстакроўных ёркшыраў і 22 мэціс-ёркшырскіх.

Валавы прыбытак ад жывёлаводзтва —4728 руб., што складае 31 проц. агульнага прыбытку гаспадаркі.

Камуна мае 6 коняй лепшай пароды. Добра забясьпечана камуна мёртвым інвэнтаром: конная малацілка, 2 сеялкі, сенажатка, жнярка, дзіскавыя бароны, 4 зернаачыстныя машыны і г. д. Увесь інвэнтар набыты за сродкі камуны. Пяць дзесяцін саду ў мінулым годзе мэліараваны і далі прыбытку 578 руб.

Маецца паравы млын, чарапічная майстэрня і пачата пабудова цагельні. Стан млыну добры, камуна зрабіла неабходны рамонт. Валавы прыбытак ад прадпрыемстваў складаў 5917 руб., ці 39 проц. агульнага прыбытку.

Гэткая вялікая ўдзельная вага тэхнічных прадпрыемстваў і жывёлаводзтва ў гаспадарцы камуны тлумачыцца малымі разьмерамі зямельнай плошчы камуны. Усяго маецца 37 дзесяцін ральлі, 13 дзес. сенажаці і 28 дзес. лесу. Гаспадарка па разьмерах карлікавая, і гэта стварае вялікія цяжкасьці для разьвіцьця камуны.

Устаноўлен васьміпольны севазварот; чарговасьць культур захоўваецца правільна. Ураджай значна вышэй, чымся ў асобных сялянскіх гаспадарках, напрыклад: жыта ў камуне дае 62 пуды з дзесяціны, а ў сялянскай гаспадарцы—45 пуд.

У гаспадарчых адносінах камуна значна ўзмацнілася. Прычым гэтае ўзмацненьне пачалося ў 1925-26 годзе.

— А што было да таго,—гаворыць т. Балбуцкі,—страшэнная рэч. У 1921 годзе ўся жывёла і інвэнтар маёнтку былі эвакуіраваны. Арганізаваная ў 1922 г. камуна руйнавала ўсё тое, што засталося. Будынкі ўжывала на дровы і прадавала сялянам. Стары склад камуны меў запазычанасьць ваколічнаму сялянству 2200 пудоў збожжа.

— Дармаеды, паразіты!—лаялі іх сяляне, праяжджаючы міма.

У 1924 годзе камуна была рэарганізавана, склад яе быў зьменен. Толькі з гэтага часу камуна пачала працаваць правільна. У сучасны момант у камуне 16 сем'яў, 37 душ. У складзе камуны—8 камуністаў і 1 камсамолец.

Зараз акаляючае сялянствам адносіцца да камуны зусім інакш.

— Жывём з сялянствам дружна, чым можам дапамагаем.

Камуна праводзіць значную агрыкультурную працу сярод насельніцтва. Так, у 1927 годзе: ачышчана бясплатна 200 пуд. насеньня, былі 43 выпадкі выдачы сялянам на пракат сельска-гаспадарчых машын, 97 галоў жывёлы пакрыта вытворцамі, абменена сялянству 60 п. гатунковага жыта.

Члены камуны прымалі актыўны ўдзел у арганізацыі ў бліжэйшым пасёлку машыннага таварыства, па ініцыятыве камуны арганізавана арцель «Красный Пильщик» (лесазавод). Сяляне бліжэйшых пасёлкаў наведваюць чытальню камуны, часта зьвяртаюцца ў камуну за парадамі па розных гаспадарчых пытаньнях.

Павялічылася цяга сялян да ўступленьня ў камуну. Ёсьць дзесятак заяў аб прыняцьці.

Такім чынам, мы бачым, што камуна ўжо зьяўляецца рассаднікам сацыялістычных ідэй сярод сялянства, растком новага сацыялістычнага ладу, аб якім казаў У. І. Ленін.

Ёсьць яшчэ ня мала недахватаў у камуне: нявысокі культурны ўзровень членаў камуны, слабасьць выхаваўчай працы сярод жанчын, шэраг памылак у вядзеньні гаспадаркі. Але ўсё-ж камуна пашыраецца і мацнее.

І. Дорахаў.

Што зрабілі мясцкомы, каб атрымаць прэмію?

500 руб. прэміі. КАНТОРА ГАЗЭТЫ **„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“** ОРГАН ЦВК БССР **500 руб. прэміі.**

да дню друку—5 мая абвяшчае КОНКУРС:

а) НА ЛЕПШЫ МЯСЦКОМ І ГРУПКОМ ПРАЦАЎНІКОЎ АСЬВЕТЫ ў справе распаўсюджаньня газэты „Савецкая Беларусь“.
б) НА ЛЕПШАГА ЎПАЎНАВАЖАНАГА, ВЫЛУЧАНАГА МЯСЦКОМАМ І ГРУПКОМАМ ПРАЦАЎНІКОЎ АСЬВЕТЫ па збору падпіскі і распаўсюджаньня газэты „Савецкая Беларусь“.

Хто зьбярэ большы лік падпішчыкаў на газэту, той атрымае ГРАШОВУЮ ПРЭМІЮ:

Першая прэмія мясцкому—60 руб., упаўнаважанаму—75 р.	Чацьвертая прэмія мясцкому—20 руб., упаўнаваж.—40 р.	Сёмая прэмія ўпаўнаважанаму . . . 15 руб.
Другая „ „ 50 „ „ 60 „	Пятая „ „ 20 „ „ 30 „	Восьмая „ . . . 10 „
Трэцяя „ „ 35 „ „ 50 „	Шостая — — — „ 25 „	Дзевятая „ . . . 10 „

Конкурс будзе цягнуцца 2 месяцы з 1-га мая заканчваецца прыём ведамасьцяў на конкурс. ВЫНІКІ КОНКУРСУ БУДУЦЬ АБВЕШЧАНЫ Ў ДЗЕНЬ ДРУКУ—5-га МАЯ.

УВАГА: а) Пры вызначэньні прэміі будзе прынята пад увагу ня толькі колькасьць падпішчыкаў, але і тэрмін падпіскі. КРЭДЫТНАЯ ПАДПІСКА ДАЕ ТЫЯ-Ж ПРАВЫ НА КОНКУРС, ЯК І ПАДПІСКА ЗА НАЛІЧНЫ РАЗРАХУНАК.
б) Ведамасьці па збору падпіскі на конкурс, якія пасылаюць у Кантору газэты ўпаўнаважаныя, павінны быць засьведчаны мясцкомам. Падпіску на конкурс можна зьбіраць ня толькі сярод асьветнікаў, але і сярод іншага жыхарства.

КОНКУРСНЫ КАМІТЭТ.

ТЭАТР-КІНО.

Некалькі слоў аб артыстцы М. Шакун.

У нашай газэце ад 3-га красавіка Алеша ў сваім фэльетоне «Спакойна» пісаў аб тым, як у нас у Менску спаткалі украінскую песьню.

Паўна, ня чуўшы гэтай песьні, сказаць што-небудзь аб мастацкасьці выкананьня цяжка. Але паглядзім, якія водгукі дае аб ёй цэлы шэраг газэт.

Напрыклад, «Украінскі Камуніст» піша:

„Як па тэхніцы, так і па галасавых здольнасьцях Харкаў такой артысткі даўно ня чуў. Сказаць гэта аб артыстцы, значыць сказаць камплімэнт, але ў адносінах да Марыі Шакун гэты камплімэнт зьяўляецца простым канстатаваньнем ісьціны, з якой трэба бліжэй азнаёміцца ўсім любіцелям музыкі з Харкава.

... Украінскія кампазытары маюць выканаўцу сваіх твораў, шырокія колы насельніцтва маюць магчымасьць азнаёміцца з гэтымі творамі ў перадачы настолькі таленавітымі, што яны зьявіліся на вышыні, блізкімі, зразумелымі... Украінская музыка мела толькі кампазытараў, цяпер яна мае Марыю Шакун. Украінская опэра будзе створана Марыяй Шакун, як драма створана актрысай Заньчкоўскай“.

Аб канцэртах Марыі Шакун стала пытаньне на пасяджэньні Савету Народных Камісараў Украіны, які вынес пастанову:

... «Прапанаваць усім губвыканкомам аслабаніць ад мясцовых падаткаў і збораў канцэрты, якія дае Марыя Шакун—Каламійчанка, у сувязі з мастацкай і культурнай каштоўнасьцю яе выступленьняў, якія носяць паказальны характар».

Елісаветградзкая газэта піша:

«Хто быў на канцэрце М. Шакун, таму пашчасьлівіла паслухаць шчырае і праўдзівае выкананьне ўкраінскіх і сусьветных кампазытараў.

Сьпявачка цалкам закончаная артыстка. Багаты голас, здольнасьць уладаць ім, добрая тэхніка—усё гэта давала права на тыя воплескі, якімі аўдыторыя яе спаткала“.

Аналёгічныя водгукі маюцца з усіх гарадоў, дзе яна была.

Сотні рабочых і прафсаюзных клю-баў, дамоў Чырвонае арміі гавораць тое самае.

Мэта канцэртаў?

— Азнаёміць насельніцтва СССР з песьняю Украіны.

І насельніцтва ахвотна яе слухае. Яна выступае ўсюды, пачынаючы з Маскоўскае салі Бэтховэна і канчаючы чырвонаармейскімі палкавымі клюбамі.

А ў нас, у Менску, як яе спаткалі?

— Да вось якраз так, як напісана ў газ. „Сав. Беларусь“ ад 3 красавіка 1928 г.

Але ўсё-ж і ў Менску знайшлася ўстанова, якая запрасіла Марыю Шакун-Каламійчанку даць канцэрт.

— Сёньня працаўнікі асьветы гораду Менску будуць слухаць яе ў сваім Цэнтр. доме.

К.

ДА СТВАРЭНЬНЯ БЕЛАРУСКАЙ ОПЭРЫ.

(Гутарка з дырэктарам Белмузтэхнікуму Бясьсьмертным).

[illegible]

...зазначыў т. Бясьсьмертны,—уваходзіць арганізацыя опэрнай студыі, задача якой стварыць беларускую опэру. У наступным тэатральным сэзоне мы мяркуем раз у тыдзень ставіць опэру.

Апроч таго, у наступным сэзоне думаем наладжваць раз у тыдзень канцэрты нашага сімфанічнага аркестру.

КІНО.

«МОГИЛА ПАНБУРЛЕЯ».

Фільм зьяўляецца яскравым прыкладам таго, як вельмі каштоўны матар'ял з ча... [illegible]

...паноў. Да гэтага сяляне маўчалі і пакорна рабілі тое, што пан скажа.

Рэжысэр Сабінскі, мабыць, ніколі ня бачыў і вёскі і сялян. У такім выглядзе, [illegible] ...ралюбовыя, што калі Панбурлей, пасьля адабраньня ад яго маёнтку, біў іх, рубаў яблыні, рэзаў каштоўныя карціны—яны абмежаваліся тым, што выгналі яго з вёскі.

Недапусьцімае перакручваньне сапраўднасьці губіць фільм. Ён ня мае ніякай цікавасьці.

С. Аз.

„Полымя“—для асьветнікаў.

[illegible] ...аб'яднаньне пісьменьнікаў „Полымя“ у нядзелю, 8 красавіка, у Доме Асьветы наладжвае літаратурны вечар для асьветнікаў гор. Менску.

З дакладам выступіць Грамыка. Члены аб'яднаньня прачытаюць свае навейшыя творы.

Пасьля гэтага адбудзецца кіно-сэанс.

Пачатак роўна а 8 г. вечара.

ХРОНІКА.

Асінастрой падрыхтаваўся да будаўнічага сэзону.

Усе праэкты работ сёлетняга году на Асінастрой закончаны і зацьверджаны вышэйшымі органамі. На будаўніцтва Асінастрою ў бягучым годзе асыгнавана 4.500.000 руб.

Барацьба з жабрацтвам.

[illegible]

Беларускі Вандроўны Тэатр выяжджае ў Полаччыну.

[illegible]

Заменныя трыеры для калектыўных гаспадарак.

[illegible]

Удзел ячэек Осо-Авіяхіму ў пасяўной кампаніі.

[illegible]

Пабудова клюбу для рабочых фабрыкі „Герой Працы“.

[illegible]

На будаўнічы сэзон патрабуецца 28.000 рабочых.

У бягучым будаўнічым сэзоне па БССР патрабуецца 28.000 рабочых, з якіх 10.000 спэцыялістаў і 18.000 чорнарабочых. У ліку 10.000 спэцыялістаў—4.500 плотнікаў, 600 атынкоўшчыкаў і 1200 сталяроў.

Ахова здароўя моладзі.

[illegible]

Падрыхтоўка работнікаў для дзіцячых пляцовак.

[illegible]

Узбуйненьне інвалідных арцеляў Менску.

[illegible]

Кватэры для мэдпрацаўнікоў.

[illegible]

Дом адпачынку для дзяцей.

Сёлета ў Прылуках, Менскай акругі, будзе арганізован дом адпачынку для дзяцей.

Гэтым домам адпачынку будуць ахоплены ў першую чаргу слабасільныя дзеці беднаты.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР.

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

ПРА ЛЬГОТЫ БЫЎШЫМ ЧЫРВОНАГВАРДЗЕЙЦАМ.

[illegible] ...ўстановах, а таксама даваць для іх, у першую чаргу, стыпэндыі.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч.**

29 сакавіка 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

О ЛЬГОТАХ БЫВШИМ КРАСНОГВАРДЕЙЦАМ.

[illegible] ...их детей от платы за учение во всех учебных заведениях, а также давать им, в первую очередь, стипендии.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БСС **Н. Голодед.**

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич.**

29 марта 1928 г.
г. Минск.

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

АБ ЗЬНЯЦЬЦІ З БЫЎШЫХ ЧЫРВОНЫХ ПАРТЫЗАНАЎ І ЧЫРВОНАГВАРДЗЕЙЦАЎ НАСЕННАЙ ПАЗЫЧКІ.

Для адзначэньня дзесяцігодзьдзя існаваньня Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі і для выкананьня пастановы Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў Саюзу ССР за 22 лютага 1928 г. «Да дню дзесяцігодзьдзя ўтварэньня Рабоча-Сялянскае Чырвонае арміі» (З. З. СССР 1928 г., № 13, арт. 109) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Сьпісаць з незаможных гаспадарак былых чырвоных партызанаў і чырвонагвардзейцаў завінавачанасьць па насеннай пазычцы на 1 кастрычніка 1927 году.
2. Даручыць Народным Камісарыятам Фінансаў і Земляробства БССР ажыцьцявіць гэтую пастанову.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў.**

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч.**

29 сакавіка 1928 году.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

О СЛОЖЕНИИ С БЫВШЫХ КРАСНЫХ ПАРТИЗАН И КРАСНОГВАРДЕЙЦЕВ СЕМЕННОЙ ССУДЫ.

В ознаменование десятилетия существования Рабоче-Крестьянской Красной армии и во исполнение постановления Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров Союза ССР от 22 февраля 1928 г. «Ко дню десятилетия создания Рабоче-Крестьянской Красной армии» (С. З. СССР 1928 г. № 13, ст. 109) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

1. Снять с маломощных хозяйств бывших красных партизан и красногвардейцев задолженность по семенной ссуде на 1 октября 1927 года.
2. Поручить народным комиссариатам Финансов и Земледелия БССР провести в жизнь настоящее постановление.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков.**

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед.**

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич.**

29 марта 1928 г.
г. Минск.

Краязнаўчая праца ў Менскай акрузе.

5 красавіка адбылося пашыранае пасяджэньне праўленьня акруговага таварыства краязнаўства з удзелам настаўнікаў-краяведаў гораду Менску.

На пасяджэньні вырашана шмат важных пытаньняў: аб ажыўленьні працы таварыства, чарговых мерапрыемствах на летні час, уцягненьні ў краязнаўчую працу шырокіх мас асьветнікаў ды іншых культурных працаўнікоў.

На бліжэйшы час вызначана правесьці: агульна-гарадзкую краязнаўчую канфэрэнцыю і агульна-гарадзкую вучнёўскую канфэрэнцыю. Дзеля папулярызацыі краязнаўчае справы сярод шырокіх мас працоўных ухвалена правесьці ў клюбах і на прадпрыемствах шэраг дакладаў і гутарак на краязнаўчыя тэмы, наладзіць больш рэгулярную сувязь з раённымі т-вамі краязнаўства, закончыць арганізацыю акруговага «Музэю прамысловасьці» і г.д.

Апроч таго, даручана паасобным таварышам закончыць матар'ялы для зборнікаў «Меншчына» і «Экскурсыйны дараднік» з тым, каб паскорыць іх выданьне. У часе вясновага перапынку школ мяркуецца склікаць акруговую канфэрэнцыю краязнаўства.

Трэба спадзявацца, што пры актыўным удзеле нашых асьветнікаў праца таварыства значна пашырыцца.

М. С-к.

Ліст у рэдакцыю.

ПАВАЖАНЫ т. РЭДАКТАР!

У № 5 «Літаратурнага дадатку» да «Савецкае Беларусі» (31 сакавіка 1928 г.) надрукавана ў хроніцы нататка аб артыкуле нейкага М. Г. у украінскай газэце „Діло“. Нататка гэтая напісана так, што неасьведомленыя чытачы могуць падумаць, быццам у ліку беларускіх пісьменьнікаў, якіх аўтар артыкулу ставіць „на адну дошку з Янкам Купалам і Якубам Коласам“, ёсьць гэткія «мяшчане ў літаратуры», што даюць некаму весткі аб беларускай літаратуры, карысныя толькі дзеля іх пэрсанальна, або нават у сваіх крытычных артыкулах самі сябе хваляць. Дык прашу надрукаваць у водным з бліжэйшых нумароў «Савецкае Беларусі», што ў жыцьці паказаных пісьменьнікаў і наогул у вядомай гісторыі беларускае літаратуры і крытыкі ніколі нічога падобнага ня было, і я пэўны, што і ня будзе, а калі апошнім часам у беларускіх літаратурных спрэчках здараліся выпадкі нясумленнага хаваньня пад псэўданімы ці нават ніколі даўней ня чутага сьвядомага карыстаньня чужымі ініцыяламі, дык гэта былі толькі дробныя, запраўды мяшчанскія, выбрыкі, якіх, пры належнай увазе з боку рэдактароў, напэўна, больш ня будзе. Ня чытаўшы артыкулу М. Г., цяжка сказаць, ці ёсьць тут правакацыя ў адносінах да майго імя, але мушу заявіць, што абсалютна нічога супольнага з гэтым М. Г. я, ведома, ня маю.

Мімаходам, яшчэ адна папраўка. У № 78 „Савецкае Беларусі“ (1 красавіка 1928 г.) напісана, што знойдзены дакументы, быццам паэма „Тарас на Парнасе“ „зьяўляецца творам нейкага Арцёма Вярыгі-Дарэўскага“. З кнігі акад. Е. Ф. Карскага „Беларусы“, том III, частка III, і з маей „Гісторыі беларускае літаратуры“ відаць, што гэты «нейкі» ёсьць вядомым беларускім пісьменьнікам 19-га веку.

Прашу іншыя газэты і журналы перадрукаваць.

Максім Гарэцкі.

4-IV 1927 г.
Горкі.

БІБЛІАГРАФІЯ.

ВЯЛІКАЯ МЭДЫЦЫНСКАЯ ЭНЦЫКЛЁПЭДЫЯ. Т. 1. М. 1928. 792 СТАР.

Вышаўшы толькі што ў сьвет 1-ы том В. М. Э. трэба вітаць, як буйнейшую перамогу на культурным фронце наогул, і ў галіне аховы здароўя ў прыватнасьці. Савецкі доктар, куды-б яго не паслаў лёс, у В. Э. М. будзе мець вернага і надзейнага дарадчыка, які стаіць на ўзроўні сучасных ведаў і адначасова дапасаваны да патрэб сярэдняга доктара. Ня гледзячы на вялізарную колькасьць супрацоўнікаў (да гэтага дадаецца сьпіс, зьмяшчаючы больш 1000 прозьвішчаў, у тым ліку амаль усіх прадстаўнікоў катэдраў усіх унівэрсытэтаў Саюзу), усё-ж рэдактарам удалося захаваць адзіны цэльны тон ва ўсіх артыкулах.

Асноўная задача—дапамога сярэдняму доктару, не спэцыялісту, не забываецца. Гэта ня значыць, што любы спэцыяліст не прачытае з карысьцю артыкулаў па іншай спэцыяльнасьці. Рэдакцыя паставіла сабе мэту даць у энцыклёпэдыю ня толькі фармальныя весткі, але і асьвятляць усе галіны мэдыцыны з пункту погляду матарыялістычнага разуменьня. З буйных артыкулаў адзначым цікавыя артыкулы А. Паладзіна аб авітамінозах, т. Сахарава аб агоніі, Курсанава, Разумоўскага, Фінкерштэйна і Эфрана аб актынамікозе, Селіцкага, Ількевіча, Архангельскага, Маліноўскага і Коласава на акушэрскіх пытаньнях, Завадоўскага і Чэльцага аб анабіозе, Абрыкосава, Герцэна і Ягорава аб анэўрызьме, Баброва, Герцэна, Давыдоўскага і Ленскага аб анеміі. Напэўна ўсімі адзначанымі артыкуламі ня вычэрпваецца зьмест цікавага тому.

Надворны бок вельмі добры. В. М. Э. павінны выпісваць усе ўстановы аховы здароўя, як лекава-прафілактычныя, так і санітарна-гігіенічныя. Але і паасобныя працаўнікі мэдыцыны не абыйдуцца бяз яе.

М. Кроль.

СУД.

САМАГОНШЧЫКІ.

Народны суд 8 вуч., Самахвалавіцкага раёну, Менскай акругі разглядзеў крымінальную справу сялян в. Паповічы—Будая Лявона і яго сыноў—Будая Сьцяпана і Будая Пётры, якія абвінавачваліся ў сыстэматычным самагонакурэньні.

Будай Лявон, маючы багатую гаспадарку ў 27 дзесяцін, доўгі час займаўся выганкай самагону, які збываў у розныя раёны Менскай акругі.

Каб у выпадку чаго не пацярпела гаспадарка, Будай у 1925 годзе неафіцыйным парадкам падзяліў яе паміж сынамі, прычым старшага сына Сьцяпана пасяліў каля лесу, каб зручней было гнаць самагонку. Ад гэтага «рамяства» Будаі мелі вельмі добры даход, на які пабудавалі новую хату, хлеў і ток.

15 лютага г. г. міліцыянэры накрылі ў лесе гэту «цёплую кампанію» на месцы праступленьня, але самагоншчыкі пасьпелі ўцячы, пакінуўшы рэчавыя доказы—50 вёдзер брагі, 5 бочак, 30 бутэляк самагону-першака, тапор, кажух, рукавіцы, пояс, лом і паляўнічую стрэльбу.

Суд прыгаварыў Будая Лявона і Будая Сьцяпана на пяць год зьняволеньня, а Пётру Будая—на 3 гады зьняволеньня—усіх з суровым адмежаваньнем, з канфіскацыяй маемасьці і пазбаўленьнем у правох на пяць год кожнага па адбыцьці кары.

Будаю Пётру, прыняўшы пад увагу яго недаросласьць, суд скараціў пакараньне да аднаго году.

Г. Г.

Справачны аддзел.

Катыроўка пазык.

(7 красавіка 1928 г.).

1-й дзярж. паз.—прад. 4—60,5, куп.—4—58,5; 2-й дзярж. пазыкі—прад. 5—08, куп.—5—06; 2-й сял. паз. прад. куп. 5; 3-й сял. пазыкі—прад. 5—02,5, куп.—500,5; 10-проц. паз. 27 г. прад. 25—08, куп. 24—98; 10 проц. 26 г. куп. 119—50, прад. 117—50; дзярж. паз. прад. 104—24, куп. 104—19; 6-проц. паз. індустр. прад. 24—29,5, куп. 24—19,5.

Папраўкі.

У артыкуле тав. А. Хацкевіча «Асноўныя вынікі культурна-гаспадарчага абслугоўваньня нацменшасьцяй БССР к пачатку 1928 году», зьмешчаным у нумары № 80, на 3-яй старонцы ў 2-гім і 3-цім слупку, у табліцы нацыянальнасьцяй памылкова надрукавана «Велікаруоаў», а трэба „Расейцаў“.

У № 81 нашай газэты (за 5 красавіка г. г.) на другой старонцы ў табліцы аб ходзе самаабкладаньня па недагляду карэктуры дапушчаны памылкі: надрукавана па Мазырскай акрузе паступіла 19.744 р., па Бабруйскай акрузе—14.569 р., а павінна быць: па Мазырскай акрузе паступіла 91.744 р., па Бабруйскай—14.559 р.

Апавяшчэньні.

— Заўтра а 12 гадз. дня ў памяшканьні ЦБ Краязнаўства адбудзецца пасяджэньне камітэту па арганізацыі выстаўкі краязнаўчых фатаграфій і зарысовак. Прысутнасьць усіх членаў камітэту абавязкова.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— Сёньня, 7 красавіка—вялікі канцэрт пры ўдзеле вядомай сьпявачкі Шакун-Каламійчэнка, Вастокава, Валодзька і Пятрова. Кошт біл. ад 30 кап. да 1 р. Пачатак а 9 г. увечары.

ГАБІНЭТ ПАЛІТ-АСЬВЕТ-ПРАЦЫ.

— 8 красавіка а 5-ай гадзіне адбудзецца пасяджэньне загадчыкаў вячэрніх школ павышанага тыпу і рабочае моладзі па пытаньні аб выпусках у школах.

ШАХМАТЫ № 7.

Пад рэдакцыяй А. Каспрэскага.

Эцюд І. Я. Мазеля—Менск.

Друкуецца першы раз.

Бел. Кр b4, Лe8, Се2 Кb8.
Чорн. Кр d2, Ла7 п b2.
Белыя пачынаюць і робяць нічыю.

Хроніка.

На пасяджэньні ў культаддзеле ЦСПСБ 3-IV з удзелам шахматна-шашачнай сэкцыі пры ЦСПСБ і прадстаўнікоў ад беларускай шахсэкцыі ВСФКБ пастаноўлена міжсаюзныя прафсаюзныя спаборніцтвы па шахматах і шашках пачаць 17 красавіка.

Вылучаючы каманду, кожны саюз павінен назначыць капітанаў каманд, па шахматах і шашках асобна. Заявы аб удзеле ў спаборніцтвах і сьпісы ўдзельнікаў падсылаць у культаддзел не пазьней 10 красавіка.

Па саюзах спаборніцтвы амаль што скончыліся і можна падлічыць лік удзельнікаў па ўсіх саюзах. Спаборніцтвы прынялі характар масавых: па прадпрыемствах, установах, чырвоных кутках, фабзавкомах і г. д. Агулам прымала ўдзел да 2000 ігракоў.

У наступаючых спаборніцтвах міжсаюзных (мацнейшых ігракоў ад кожнага саюзу) прыме ўдзел да 200 ігракоў. Спаборніцтвы працягнуцца месяц.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

С РАЗРЕШЕНИЯ НАРКОМПРОСА
ПРИ ЦСКБ ОТКРЫВАЮТСЯ
ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ и СТАТИСТИКИ.

Курсы имеют целью как переподг. кооперат. работн., так и подгот. новых работников указан. спец. Продолж. курса 8 мес. На курсы принимаются лица с 16 лет с образов. не ниже 4 гр. семилетки. ПО ОКОНЧАНИИ КУРСА ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА. ОКОНЧ. ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ ПРИ ПОСТУПЛЕНИИ НА СЛУЖБУ ПОЛЬЗУЮТСЯ ПРЕИМУЩЕСТВОМ.

Плата за первый месяц 5 руб., а остальные по 4 рубля в месяц вносится вперед в начале каждого месяца. Рассылка лекций начнется с 15 мая с. г. Подр. свед. высылаются за 2—8-копеечные марки. Денежв. переводы адресовать: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682, а остальную корресп.: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

ТЭАТР-КІНО.

ЯЎРЭЙСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР БССР.
субота 7 красавіка.
„ГІРШ ЛЕКЕРТ“. А. КУШНІРОВА.
На суботу ўсе білеты прададзены. Пачатак спэктакля у 8 з палов. гадз. веч.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». Грандыёзны гістарычна-рэвалюцыйны баявік „КАСТРЫЧНІК“.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. З аўторка, 3-га красавіка, вялікае канцэртнае аддзяленьне выканаўцы новых песень З. А. САКОВІЧ; выступленьне гумарыста-сатырыка АСКОЛЬДАВА і артысткі балету КАРАЛЬЛІ. НА ЭКРАНЕ—новы нямецкі фільм „ЦЕПИ БРАКА“ ў 6-ці частках. Штодня—3 сэансы; першы сэанс—у 7 гадзін.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“. Новы мастацкі фільм „МАГІЛА ПАНБУРЛЕЯ“ драма ў 6 частках.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». ДУГЛАС ФЭРБЭНКС У фільме „Сон Алана Фэргюсона“. Пачатак сэансаў а 7-й гадз.

!!!ПАДПІСВАЙЦЕСЯ!!!
НА ЧАСОПІСЬ „МАЛАДНЯК“.

У 1928 ГОДЗЕ «Маладняк» выходзіць значна рэарганізаваным і павялічаным у памеры да 7-мі друкаваных аркушаў, на лепшай паперы. Рэгулярны штомесячны выпуск часопісі ГАРАНТУЕЦЦА. НА 1928 год БУДУЦЬ ДАДЗЕНЫ ДАРМОВЫЯ ДАДАТКІ.

ГАДАВЫМ ПАДПІСЧЫКАМ:
1) Камплект «Маладняка» за 1927 год, або
2) Бібліятэчка Маладнякоўскае кніжніцы на 3 руб.

ПАЎГАДАВЫМ:
Бібліятэчка Маладнякоўскае кніжніцы на суму 1 руб. 50 к.

УМОВЫ ПАДПІСКІ:
На год . . . . . 6 руб.   На 3 месяцы . . . 1 р. 50 к.
„ паўгода . . . . 3 „   „ 1 месяц . . . — 50 к.
Цана асобнага нумару 60 кап.

Гадавым падпісчыкам даецца рассрочка: пры падпісцы 2 рублі і праз кожныя два месяцы па 2 рублі. Паўгадавыя падпісчыкі плацяць пры падпісцы 1 руб. 50 кап. і праз два месяцы 1 руб. 50 кап. Дармовыя дадаткі высылаюцца падпісчыкам у рассрочку пасьля атрыманьня апошняга ўзносу.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: кантораю Выдавецтва ЦК ЛКСМБ «Чырвоная Зьмена»—Менск, Камсамольская, 25, усімі паштовымі аддзяленьнямі, усімі аддзяленьнямі БДВ і спэцыяльнымі ўпаўнаважанымі і агэнтамі Выдавецтва «Чырвоная Зьмена».

АДРАС РЭДАКЦЫІ: Менск, клюб Карла Маркса, пакой № 6.

ПРАДАЕЦЦА ЗРЫЎ-ПАПЕРА І СТАРЫЯ ГАЗЭТЫ. ДАВЕДАЦЦА Ў КАНТОРЫ ГАЗ. «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» (РОГ ВУЛІЦ—КАРЛА МАРКСА І ЛЕНІНСКАЙ).—

ЗГУБЛЕНЫ:
— Пасьведчаньне абавязанага службай у тылавым апалчэньні за № 2250, выд. Аўруцкім РВК на імя Бібко І., кв. № 425.
— Вучотна-конская карт. Вечэра П. гр-на в. Шулякі, кв. № 416.

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ ГАНДЛЮ Б. С. С. Р.
падае да агульнага ведама, што ім унесены, у адпаведнасьці з палажэньнем аб дзяржаўных прамысловых трэстах, абвешчаным у З. З. за 1927 г. № 39, арт. 392, у другі падзел гандлёвага рэестру СССР (па БССР) пад № 2 наступныя зьмены статуту трэсту „Менская Дзяржаўная Швэйная Фабрыка“ „МЕНШВЭЙ“.
Трэст „Менская Дзяржаўная Швэйная Ф-ка“ „Меншвэй“
перайменавана ў
„Дзяржаўная швэйная фабрыка ВСНГ БССР“ „МЕНШВЭЙ“,
які мае мэту выраб і збыт гатовага адзеньня і гузікаў з палатна для бялізны.
Новы статут зацьверджан пастановай Прэзыдыуму ВСНГ БССР ад 29 лютага 1928 году за № 24. Статутны капітал вызначан у 141.000 р.
У склад трэсту ўваходзіць ШВЭЙНАЯ ФАБРЫКА ПА ВУЛІЦЫ ВАЛАДАРСКАГА І ШВЭЙНАЯ ФАБРЫКА ПА ЛЕНІНСКАЙ ВУЛ. № 11.
Сэкратар Наркамгандлю БССР ВЕРАМЕЙЧЫК.

Галоўлітбел 302.
1-я Дзяржаўная друкарня.